

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**
TOMASZ CHRÓSTNY

Poznań, 7 listopada 2023 r.

RPZ.611.2.2022.US

**DECYZJA nr RPZ 8/2023
(WERSJA JAWNA)**

- I. Na podstawie art. 23b ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2021 r. poz. 275 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **uznaje postanowienia wzorców umów** stosowane przez Woltex Development sp. z o.o. z siedzibą w Łysku o treści:

1. *Zamawiający potwierdza ponadto, że przed zawarciem Umowy zapoznał się z jej projektem oraz miał też możliwość zgłoszenia uwag i propozycji do projektu Umowy. Treść tego projektu Zamawiający uznaje za jednoznaczną i zrozumiałą dla Zamawiającego. W tych okolicznościach Zamawiający uznaje Umowę za uzgodnioną z nim indywidualnie.*

[§ 1 ust. 2 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Instalacja Fotowoltaiczna ... kWp”; § 1 ust. 2 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Termomodernizacja dachu (...)”],

2. *Zamawiający upoważnia Wykonawcę do podwyższenia umówionego wynagrodzenia, jeżeli pomiędzy zawarciem Umowy, a jej wykonaniem i wystawieniem faktury VAT nastąpi wzrost stawek podatku od towarów i usług (VAT), na zasadach określonych w obowiązujących w Polsce przepisach w tej mierze. O skorzystaniu z tego prawa Wykonawca powiadomi Zamawiającego na piśmie - powyższe nie wymaga zmiany Umowy.*

[§ 2 ust. 4 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Instalacja Fotowoltaiczna ... kWp”; § 2 ust. 4 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Termomodernizacja dachu (...)”],

3. *Zakończenie montażu i uruchomienie instalacji będzie potwierdzone pisemnym protokołem. Zamawiający upoważnia Wykonawcę do samodzielnego sporządzenia takiego protokołu i potwierdzenia w ten sposób prawidłowego wykonania Umowy, jeżeli bez uzgodnienia z Wykonawcą Zamawiający nie przystąpi do odbioru we wskazanym wcześniej pocztą elektroniczną (SMS) terminie.*

[§ 6 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Instalacja Fotowoltaiczna ... kWp”; § 6 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Termomodernizacja dachu (...)”],

4. *W razie niemożności rozpoczęcia lub kontynuacji montażu przez Wykonawcę z przyczyn zależnych od Zamawiającego, Wykonawca ma prawo do odstąpienia od niezrealizowanej dotąd części Umowy, po bezskutecznym upływie dodatkowego 30 dniowego terminu wyznaczonego Zamawiającemu co najmniej pocztą elektroniczną lub SMS. O skorzystaniu z prawa do odstąpienia Wykonawca zawiadomi Zamawiającego listem poleconym wysłanym na adres podany w Umowie. W razie nie odebrania pisma pomimo powtórnego awizowania uznaje się, że skutek odstąpienia nastąpił po upływie 14 (czternastu) dni od pierwszego awizowania pisma. W razie skorzystania przez Wykonawcę z umownego prawa odstąpienia od Umowy Zamawiający zobowiązuje się zapłacić Wykonawcy karę umowną stanowiącą równowartość 25% (dwudziestu pięciu procent) łącznego wynagrodzenia brutto, uzgodnionego przez Strony w tej Umowie, płatną na pierwsze pisemne wezwanie, w terminie do 7 (siedmiu) dni, przelewem na wskazany w wezwaniu rachunek bankowy. Z prawa do odstąpienia od Umowy w tym trybie Wykonawca może skorzystać do upływu 6 (sześciu) miesięcy od uzgodnionego przez Strony terminu zakończenia montażu instalacji.*

[§ 8 ust. 2 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Instalacja Fotowoltaiczna ... kWp”; § 8 ust. 2 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Termomodernizacja dachu (...)”],

5. *W razie rozwiązania Umowy (odstąpienia od Umowy) przez Zamawiającego z przyczyn za które Wykonawca nie odpowiada, Zamawiający zobowiązuje się zapłacić Wykonawcy karę umowną stanowiącą równowartość 25 % (dwudziestu pięciu procent) łącznego wynagrodzenia brutto, uzgodnionego przez Strony w tej Umowie, płatną na pierwsze pisemne wezwanie, w terminie do 7 (siedmiu) dni, przelewem na wskazany w wezwaniu rachunek bankowy. Wykonawca ma prawo do dochodzenia odszkodowania uzupełniającego, na zasadach ogólnych.*

[§ 8 ust. 3 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Instalacja Fotowoltaiczna ... kWp”; § 8 ust. 3 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Termomodernizacja dachu (...)”],

za niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.), co stanowi naruszenie zakazu określonego w art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2023 r. poz. 1689 ze zm.) i **zakazuje ich wykorzystywania**.

- II. Na podstawie art. 23b ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **nakłada** na Woltex Development sp. z o.o. z siedzibą w Łysku **środek usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu** (stwierdzonego w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji), o którym mowa w art. 23a ww. ustawy, w postaci poinformowania wszystkich konsumentów, którzy byli lub nadal są stronami umów zawartych na podstawie wzorców, których postanowienia zostały uznane za niedozwolone, o uznaniu ich za niedozwolone i skutkach z tego wynikających, w terminie nie dłuższym niż 3 (słownie: trzy) miesiące od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji. Informacja ta będzie przekazywana konsumentom w następujący sposób:

- a) w warstwie wizualnej - zostanie wyrażona znakami w rozmiarze co najmniej 11, w kolorze czarnym i za pomocą fontu Times New Roman,
- b) zostanie dostarczona konsumentom za pomocą listów zwykłych (przesyłek nieregistrowanych),
- c) będzie zawierała następującą treść:

„Informujemy, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał w dniu 7 listopada 2023 r. decyzję nr RPZ 8/2023. W tej decyzji uznał niektóre postanowienia stosowane przez firmę Woltex Development sp. z o.o. (w umowach zawieranych z konsumentami) za niedozwolone i zakazał dalszego ich wykorzystywania.

Niedozwolone postanowienia stosowane przez firmę Woltex Development są następujące: (...) *[w tym miejscu należy przytoczyć treść postanowień uznanych za niedozwolone w niniejszej decyzji wraz z oznaczeniem wzorców, w których dane postanowienia zostały zamieszczone]*.

Decyzja jest prawomocna.

Wydana przez Prezesa UOKiK decyzja ma skutek wobec:

- Woltex Development sp. z o.o.
- oraz wszystkich konsumentów, którzy zawarli z firmą Woltex Development sp. z o.o. umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji (tj. umowę, w której wystąpiły postanowienia wskazane w niniejszym piśmie).

Co to oznacza dla Ciebie?

Jeśli jesteś konsumentką/konsumentem i zawarłaś/eś z Woltex Development sp. z o.o. umowę, w której wystąpiły postanowienia wskazane w niniejszym piśmie, nie są one dla Ciebie wiążące. Oznacza to, że **zawarta przez Ciebie z firmą Woltex Development umowa jest ważna, ale klauzule, które Prezes UOKiK uznał za niedozwolone należy traktować tak, jakby w ogóle nie było ich w umowie**. Skutek ten powstaje z mocy prawa i nie wymaga od Ciebie dodatkowych działań.

Decyzję Prezesa UOKiK nr RPZ 8/2023 znajdziesz pod adresem www.uokik.gov.pl

[w tym miejscu powinien znajdować się podpis osoby uprawnionej do reprezentacji Woltex Development sp. z o.o. z siedzibą w Łysku]”.

- d) miejsca oznaczone kwadratowymi nawiasami Woltex Development sp. z o.o. uzupełni stosowną treścią.

- III. Na podstawie art. 23b ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **nakłada** na Woltex Development sp. z o.o. z siedzibą w Łysku **środek usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu** (stwierzonego w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji), o którym mowa w art. 23a ww. ustawy, w postaci złożenia na stronie internetowej przedsiębiorcy jednokrotnego oświadczenia o następującej treści (dalej jako: „oświadczenie nr 1”):

„Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w decyzji nr RPZ 8/2023 z dnia 7 listopada 2023 r. uznał za niedozwolone postanowienia wzorców umów o dzieło na wykonanie robót budowlanych stosowane przez Woltex Development sp. z o.o. z siedzibą w Łysku w obrocie z konsumentami i zakazał ich wykorzystywania. Zobacz szczegóły”,

odsyłającego do podstrony zawierającej oświadczenie o następującej treści (dalej jako: „oświadczenie nr 2”):

„Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w decyzji nr RPZ 8/2023 z dnia 7 listopada 2023 r. uznał za niedozwolone postanowienia wzorców umów o dzieło na wykonanie robót budowlanych stosowane przez Woltex Development sp. z o.o. z siedzibą w Łysku w obrocie z konsumentami i zakazał ich wykorzystywania. Są to postanowienia o treści (...): *[w tym miejscu należy przytoczyć treść postanowień uznanych za niedozwolone w niniejszej decyzji wraz z oznaczeniem wzorców, w których dane postanowienia zostały zamieszczone]*.

Prawomocna decyzja o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji.

W związku z powyższym, postanowienia te nie wiążą konsumenta, który zawarł umowę na podstawie wzorca zawierającego kwestionowane postanowienia, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność ta powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za niedozwoloną należy traktować tak, jakby w ogóle nie była zawarta w umowie.

Szczegółowe informacje dostępne są w decyzji Prezesa Urzędu nr RPZ 8/2023 z dnia 7 listopada 2023 r. opublikowanej na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod adresem https://decyzje.uokik.gov.pl/bp/dec_prez.nsf *[w tym miejscu należy zamieścić hipertącze odsyłające do bazy decyzji dostępnej na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów]*. Decyzja jest prawomocna.”.

Woltex Development sp. z o.o. z siedzibą w Łysku złoży oświadczenia nr 1 i 2 w terminie 1 (słownie: jednego) miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na swój koszt, na swojej stronie internetowej (w dniu wydania decyzji strona ta jest dostępna pod adresem: <http://woltex.net/>). Powyższe oświadczenia zostaną złożone w taki sposób, że:

- a) oświadczenia nr 1 i 2 będą dostępne i utrzymywane przez okres 4 (słownie: czterech) miesięcy od dnia ich zamieszczenia na stronie internetowej przedsiębiorcy,
- b) oświadczenie nr 1 zostanie zamieszczone w górnej części strony internetowej <http://woltex.net/>, w ramce o rozmiarze nie mniejszym niż 1150 px x 350 px tak, aby wielkość czcionki była dostosowana do wielkości ramki (tj. żeby ramka była w całości wypełniona oświadczeniem nr 1, z zachowaniem marginesu co najmniej 10 px pomiędzy tekstem a ramką),

- c) oświadczenie nr 1 powinno być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie, tj. znajdować się w ramce, której użytkownik nie będzie mógł zamknąć (np. poprzez kliknięcie krzyżyka w prawym górnym rogu). Oświadczenie nie może zatem przybrać formy np. banera rotującego (slidera) czy okna typu pop-up,
- d) oświadczenie nr 2 zostanie zamieszczone na podstronie strony głównej przedsiębiorcy, do której odsyłać będzie oświadczenie nr 1 poprzez przycisk „Zobacz szczegóły”. Oświadczenie powinno być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie, co oznacza że nie może ono przybrać formy np. banera rotującego (slidera) czy okna typu pop-up,
- e) tekst oświadczeń nr 1 i 2 będzie wyjustowany oraz napisany fontem Arial w kolorze czarnym (kod szesnastkowy RGB #000000) na białym tle (kod szesnastkowy RGB #ffffff),
- f) wielkość znaków użyta w oświadczeniach powinna odpowiadać wielkości znaków zwyczajowo używanych na stronie internetowej przedsiębiorcy (<http://woltex.net/>), z zastrzeżeniem warunków określonych w punkcie III. b) sentencji niniejszej decyzji,
- g) miejsca oznaczone kwadratowymi nawiasami Woltex Development sp. z o.o. uzupełni stosowną treścią,
- h) w przypadku zmiany adresu, pod jakim dostępna jest strona internetowa Woltex Development sp. z o.o. z siedzibą w Łysku, oświadczenia nr 1 i 2 zostaną opublikowane na każdej innej stronie internetowej zastępującej stronę <http://woltex.net/>,
- i) w przypadku zmiany nazwy przedsiębiorcy, jego przekształcenia lub przejścia praw i obowiązków na inny podmiot pod jakimkolwiek tytułem, publikacja zostanie zrealizowana odpowiednio przez lub za pośrednictwem danego przedsiębiorcy lub następcy prawnego, ze wskazaniem nazw przedsiębiorcy dawnej i nowej.

IV. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275 ze zm.) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **nakłada na Woltex Development sp. z o.o. z siedzibą w Łysku**, w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 23a ww. ustawy:

1. **karę pieniężną** w wysokości **6 661,00 zł** (słownie: sześć tysięcy sześćset sześćdziesiąt jeden złotych 00/100) za stosowanie postanowienia wzorca umowy określonego w punkcie I.1. niniejszej decyzji, płatną do budżetu państwa,
2. **karę pieniężną** w wysokości **8 882,00 zł** (słownie: osiem tysięcy osiemset osiemdziesiąt dwa złote 00/100) za stosowanie postanowienia wzorca umowy określonego w punkcie I.2. niniejszej decyzji, płatną do budżetu państwa,
3. **karę pieniężną** w wysokości **6 661,00 zł** (słownie: sześć tysięcy sześćset sześćdziesiąt jeden złotych 00/100) za stosowanie postanowienia wzorca umowy określonego w punkcie I.3. niniejszej decyzji, płatną do budżetu państwa,
4. **karę pieniężną** w wysokości **6 661,00 zł** (słownie: sześć tysięcy sześćset sześćdziesiąt jeden złotych 00/100) za stosowanie postanowień wzorca umowy określonych w punkcie I.4. niniejszej decyzji, płatną do budżetu państwa,

5. **karę pieniężną w wysokości 6 661,00 zł** (słownie: sześć tysięcy sześćset sześćdziesiąt jeden złotych 00/100) za stosowanie postanowień wzorca umowy określonych w punkcie I.5. niniejszej decyzji, płatną do budżetu państwa,

V. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 poz. 275 ze zm.) oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.) w zw. z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 poz. 275 ze zm.) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **postanawia obciążyć Woltex Development sp. z o.o. z siedzibą w Łysku kosztami przeprowadzonego postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w wysokości 73,60 zł (słownie: siedemdziesiąt trzy złote 60/100)** oraz zobowiązać przedsiębiorcę do zwrotu tychże kosztów, w terminie 14 (słownie: czternastu) dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

- (1) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: „Prezes Urzędu”) wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające mające na celu wstępne ustalenie czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie przeciwko Woltex Development sp. z o.o. z siedzibą w Łysku (dalej: „Woltex”, „Spółka” lub „Przedsiębiorca”) postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone oraz w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (sygn. RPZ.405.10.2021.US).
- (2) Pierwsze działania wobec spółki Woltex podjęto w następstwie otrzymania sygnału konsumenckiego oraz zawiadomienia Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Koninie (dalej: „PRK w Koninie”), w których zakwestionowano stosowane przez Przedsiębiorcę wzorce umów, w szczególności w zakresie nakładanych na konsumenta kar umownych w przypadku odstąpienia od umowy z przyczyn za które wykonawca nie odpowiada.
- (3) W toku postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu wezwał spółkę Woltex, na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2021 r. poz. 275 ze zm.; dalej: „u.o.k.k.”), m.in. do przedłożenia wszystkich obowiązujących wzorców umów zawieranych z konsumentami wraz z informacją od kiedy obowiązują, a także do przestania kompletu dokumentów przekazywanych konsumentom w przypadku zawierania umów poza lokalem przedsiębiorstwa.
- (4) Pomimo tego, że Przedsiębiorca oświadczył, że nie stosuje w obrocie z konsumentami wzorców umownych, to na podstawie zebranego materiału dowodowego (kopii umów zawartych przez Woltex z konsumentami), Prezes Urzędu potwierdził, że takie wzorce były jednak przez Przedsiębiorcę stosowane [zob. punkty (12)-(21) niniejszej decyzji].
- (5) Co więcej, w toku postępowania wyjaśniającego potwierdzono, że w stosowanych przez Przedsiębiorcę wzorcach znajdowały się postanowienia umowne, które mogły zostać uznane za niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1

ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.; dalej: „k.c.”), co stanowi naruszenie zakazu określonego w art. 23a u.o.k.k.

- (6) Mając na uwadze powyższe, postanowieniem z dnia 30 września 2022 r. Prezes Urzędu wszczął przeciwko Przedsiębiorcy postępowanie w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, w związku ze stosowaniem postanowień, które mogą zostać uznane za niedozwolone na podstawie art. 385¹ § 1 k.c., o treści:

1. *Zamawiający potwierdza ponadto, że przed zawarciem Umowy zapoznał się z jej projektem oraz miał też możliwość zgłoszenia uwag i propozycji do projektu Umowy. Treść tego projektu Zamawiający uznaje za jednoznaczną i zrozumiałą dla Zamawiającego. W tych okolicznościach Zamawiający uznaje Umowę za uzgodnioną z nim indywidualnie. (§ 1 ust. 2 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Instalacja Fotowoltaiczna ... kWp”; § 1 ust. 2 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Termomodernizacja dachu (...”),*
2. *Zamawiający upoważnia Wykonawcę do podwyższenia umówionego wynagrodzenia, jeżeli pomiędzy zawarciem Umowy, a jej wykonaniem i wystawieniem faktury VAT nastąpi wzrost stawek podatku od towarów i usług (VAT), na zasadach określonych w obowiązujących w Polsce przepisach w tej mierze. O skorzystaniu z tego prawa Wykonawca powiadomi Zamawiającego na piśmie - powyższe nie wymaga zmiany Umowy. (§ 2 ust. 4 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Instalacja Fotowoltaiczna ... kWp”; § 2 ust. 4 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Termomodernizacja dachu (...”),*
3. *Zakończenie montażu i uruchomienie instalacji będzie potwierdzone pisemnym protokołem. Zamawiający upoważnia Wykonawcę do samodzielnego sporządzenia takiego protokołu i potwierdzenia w ten sposób prawidłowego wykonania Umowy, jeżeli bez uzgodnienia z Wykonawcą Zamawiający nie przystąpi do odbioru we wskazanym wcześniej pocztą elektroniczną (SMS) terminie. (§ 6 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Instalacja Fotowoltaiczna ... kWp”; § 6 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Termomodernizacja dachu (...”),*
4. *W razie niemożności rozpoczęcia lub kontynuacji montażu przez Wykonawcę z przyczyn zależnych od Zamawiającego, Wykonawca ma prawo do odstąpienia od niezrealizowanej dotąd części Umowy, po bezskutecznym upływie dodatkowego 30 dniowego terminu wyznaczonego Zamawiającemu co najmniej pocztą elektroniczną lub SMS. O skorzystaniu z prawa do odstąpienia Wykonawca zawiadomi Zawiadamiającego listem poleconym wysłanym na adres podany w Umowie. W razie nie odebrania pisma pomimo powtórnego awizowania uznaje się, że skutek odstąpienia nastąpił po upływie 14 (czternastu) dni od pierwszego awizowania pisma. W razie skorzystania przez Wykonawcę z umownego prawa odstąpienia od Umowy Zamawiający zobowiązuje się zapłacić Wykonawcy karę umowną stanowiącą równowartość 25% (dwudziestu pięciu procent) łącznego wynagrodzenia brutto, uzgodnionego przez Strony w tej Umowie, płatną na pierwsze pisemne wezwanie, w terminie do 7 (siedmiu) dni, przelewem na wskazany w wezwaniu rachunek bankowy. Z prawa do odstąpienia od Umowy w tym trybie Wykonawca może skorzystać do upływu 6 (sześciu) miesięcy od*

uzgodnionego przez Strony terminu zakończenia montażu instalacji. (§ 8 ust. 2 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Instalacja Fotowoltaiczna ... kWp”; § 8 ust. 2 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Termomodernizacja dachu (...))”,

5. W razie rozwiązania Umowy (odstąpienia od Umowy) przez Zamawiającego z przyczyn za które Wykonawca nie odpowiada, Zamawiający zobowiązuje się zapłacić Wykonawcy karę umowną stanowiącą równowartość 25 % (dwudziestu pięciu procent) łącznego wynagrodzenia brutto, uzgodnionego przez Strony w tej Umowie, płatną na pierwsze pisemne wezwanie, w terminie do 7 (siedmiu) dni, przelewem na wskazany w wezwaniu rachunek bankowy. Wykonawca ma prawo do dochodzenia odszkodowania uzupełniającego, na zasadach ogólnych. (§ 8 ust. 3 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Instalacja Fotowoltaiczna ... kWp”; § 8 ust. 3 „UMOWY O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Termomodernizacja dachu (...))”,
- (7) Przedsiębiorca nie zajął stanowiska co do postawionych zarzutów i nie złożył żadnych wyjaśnień w toku prowadzonego postępowania. W trakcie postępowania Prezes Urzędu zawiadomił Przedsiębiorcę, zgodnie z art. 73 ust. 6 u.o.k.k., o zaliczeniu postanowieniem z dnia 30 września 2022 r. w poczet dowodów w niniejszym postępowaniu całości materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania wyjaśniającego o sygn. akt RPZ.405.10.2021.US, poprzedzającego wszczęcie ww. postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz dokumentów zebranych w sprawie prowadzonej pod sygnaturą RPZ.643.2.2021.US (wystąpienie skierowane na podstawie art. 49a u.o.k.k. w sprawach dotyczących ochrony zbiorowych interesów konsumentów oraz niedozwolonych postanowień wzorców umowy poprzedzające wszczęcie postępowania wyjaśniającego o sygn. RPZ.405.10.2021.US).
- (8) Strona skorzystała z możliwości zapoznania się z aktami sprawy. Pismem z dnia 13 października 2022 r. pełnomocnik Przedsiębiorcy złożył pisemny wniosek o udostępnienie mu wybranych fragmentów akt postępowania administracyjnego. W odpowiedzi na powyższy wniosek pełnomocnikowi Przedsiębiorcy w dniu 7 listopada 2022 r. przesłano płytę CD wraz ze skanami wybranych kart postępowania administracyjnego.
- (9) Pismem z dnia 25 września 2023 r. Prezes Urzędu zawiadomił Przedsiębiorcę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z nim i złożenia dodatkowych wyjaśnień, z czego Przedsiębiorca nie skorzystał.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

- (10) Spółka Woltex jest osobą prawną - spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym (dalej: „KRS”) w dniu 21 stycznia 2021 r. pod numerem 0000879595. (dowód: wydruk z KRS - k. 409-411 akt post. adm.) Przedsiębiorca świadczy m.in. usługi budowlane. Z wizytówki w wyszukiwarce Google (wskazującej adres oddziału) wynika, że Woltex to „Firma Budowlana z Sompolna zrzeszająca fachowców dziedzin konstrukcyjnych, elektrycznych, hydraulicznych, dekarских oraz wykończeniowych. Wykonuje projekty publiczne,

komercyjne oraz prywatne głównie na terenie województwa Wielkopolskiego oraz Kujawsko - Pomorskiego. (...)" (opis dodany przez Przedsiębiorcę)¹.

- (11) W piśmie z dnia 27 września 2021 r. Przedsiębiorca wskazał natomiast, że przedmiotem prowadzonej działalności gospodarczej jest montaż instalacji z zakresu urządzeń elektroenergetycznych na obszarze całej Polski (dowód: pismo Przedsiębiorcy z 27 września 2021 r., k. 95 akt post. adm.)
- (12) W toku postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu wezwał spółkę Woltex, na podstawie art. 50 ust. 1 u.o.k.k., m.in. do przedłożenia wszystkich obowiązujących wzorców umów zawieranych z konsumentami wraz z informacją od kiedy obowiązują, a także do przestania kompletu dokumentów przekazywanych konsumentom w przypadku zawierania umów poza lokalem przedsiębiorstwa.
- (13) W odpowiedzi na powyższe wezwanie Przedsiębiorca oświadczył: *nie mam wzorców umów, które mógłbym przedłożyć, mam jedynie kartę informacyjną, protokół odstąpienia od umowy i RODO*". Do pisma dołączył przykładowo zawieraną umowę pn. „UMOWA O WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH” (dalej: „Umowa o wykonanie”), która stanowiła wydruk wypełniony fikcyjnymi danymi. Była to inna umowa, niż ta, którą wraz w zawiadomieniu przestał do Urzędu PRK w Koninie (rzecznik przestał „UMOWĘ O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Instalacja Fotowoltaiczna ... kWp”); (dowód: pismo Przedsiębiorcy z 27 września 2021 r. wraz z załącznikami, k. 95-102 akt post. adm.; Pismo PRK w Koninie z 15 września 2021 r. wraz z załącznikami, k. 52-94 akt post. adm.)
- (14) Wraz z Umową o wykonanie spółka Woltex przesała niepotwierdzone za zgodność z oryginałem wydruki załączników takich jak: „ZGODA NA PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH”, „Oświadczenie o odstąpieniu od umowy zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa (...)", „Załącznik Nr 1 Świadczenia Stron” oraz „KARTA INFORMACYJNA”.
- (15) Wobec oświadczenia Spółki, że nie ma wzorców umów, które mogłaby przedłożyć, Prezes Urzędu wystosował w dniu 6 października 2021 r. do Przedsiębiorcy kolejne wezwanie na podstawie art. 50 ust. 1 u.o.k.k., prosząc o przedłożenie kopii konkretnych umów zawartych z konsumentami wraz z załącznikami. Tym razem Przedsiębiorca oświadczył, że (...) *po realizacji umowy i wystawieniu faktury, pozostaje jedynie karta informacyjna dokonanego zlecenia oraz karta gwarancyjna i faktura VAT. Nie przechowujemy innej dokumentacji w tym zawartych umów, albowiem są one utylizowane w niszczarce od razu po realizacji zlecenia* (dowód: pismo Przedsiębiorcy z 29 października 2021 r. k. 107-108 akt post. adm.).
- (16) Po kolejnym wezwaniu z dnia 3 listopada 2021 r. dotyczącym przedłożenia kart gwarancyjnych, informacyjnych i FV Przedsiębiorca zaprzeczył swoim uprzednim oświadczeniom stwierdzając, że (...) *nie posiada kart informacyjnych oraz kart gwarancyjnych dotyczących (...) zleceń, albowiem kartę gwarancyjne otrzymuje*

1

https://www.google.com/search?q=Woltex+Development+sp.+z+o.o.&hl=pl&ei=VKZTZPPriZH6qwGBn6NA&ved=0ahUKEwjz5f6l1tv-AhUR_SoKHYPcAgQ4dUDCA8&uact=5&aq=Woltex+Development+sp.+z+o.o.&gs_lcp=Cgxnd3Mtd2l6LXNlcuAQAzI GCAAQFhAeOg4lLhCABBDHARCvARCwAzoHCAAQHhCwA0oECEEYAVDLBVjAEWCFWgCcAB4AIABQIgbQJIBATGYAQC gAQGgAQKwaAQDIAQPAAQE&slclient=gws-wiz-serp (dostęp: 25.08.2023 r.)

jedynie klient [pisownia oryginalna - przypis własny]; (dowód: pismo Przedsiębiorcy z 16 listopada 2021 r. wraz z załącznikami k. 111-143 akt post. adm.).

- (17) Prezes Urzędu, mając uzasadnione przypuszczenia, że Przedsiębiorca wbrew swojemu oświadczeniu stosuje jednak wzorce umowne, pismami z 28 stycznia 2022 r. oraz z 14 kwietnia 2022 r. zwrócił się do klientów spółki Woltex, których dane adresowe pozyskał z FV udostępnionych przez Przedsiębiorcę, m.in. o przestanie kopii zawartych ze Spółką umów. W odpowiedzi na powyższe pisma konsumenci przestali do Urzędu siedem umów zawartych z Woltexem jako głównym wykonawcą, pn. „UMOWA O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Instalacja Fotowoltaiczna ... kWp” oraz jedną (z dnia 7 września 2021 r.), pn. „UMOWA O DZIEŁO NA WYKONANIE ROBÓT BUDOWLANYCH Termomodernizacja dachu (...)”. Obydwa wzorce zawierały zakwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienia i różniły się tylko w kilku miejscach mających znaczenie redakcyjne, a nie merytoryczne, dlatego też w dalszej części niniejszego postanowienia będą one traktowane łącznie jako jeden wzorzec pod nazwą „Umowa o dzieło”. Ponadto przestano jeden egzemplarz Umowy o wykonanie. (Dowód: pocztowa lista nadawcza z 28 stycznia 2022 r. oraz pisma konsumentów - wypełnione ankiety i przestane kopie umów, k. 151-178 akt post. adm.; pocztowa lista nadawcza z 14 kwietnia 2022 r. oraz pisma konsumentów - wypełnione ankiety i przestane kopie umów, k. 238-346 akt post. adm.).
- (18) Na podstawie zebranego materiału dowodowego nie można stwierdzić, czy przestana przez Przedsiębiorcę wraz z pismem z dnia 27 września 2021 r. Umowa o wykonanie była zawierana w oparciu o wzorzec czy też nie. Taką umowę miała podpisaną tylko jedna konsumentka (na dziewięć osób, które przestały do Urzędu kopie swoich umów zawartych z Woltexem). Była to jednocześnie najstarsza z umów - została zawarta 23 marca 2021 r. Wszystkie pozostałe przekazane przez konsumentów umowy (z okresu od 30 marca 2021 r. do 10 grudnia 2021 r.) to natomiast co do zasady te same wzorce, które zostały przestane do Urzędu przez PRK w Koninie, co pozwala stwierdzić, że w przypadku Umowy o dzieło Przedsiębiorca stosował wzorzec.
- (19) Wszystkie ww. umowy, zgodnie z oświadczeniami konsumentów przestany do Urzędu, zostały zawarte poza lokalem przedsiębiorstwa i zawierały m.in. postanowienia umowne o następującej treści:
- 1. Zamawiający potwierdza ponadto, że przed zawarciem Umowy zapoznał się z jej projektem oraz miał też możliwość zgłoszenia uwag i propozycji do projektu Umowy. Treść tego projektu Zamawiający uznaje za jednoznaczną i zrozumiałą dla Zamawiającego. W tych okolicznościach Zamawiający uznaje Umowę za uzgodnioną z nim indywidualnie. (§ 1 ust. 2 Umowy o dzieło),*
 - 2. Zamawiający upoważnia Wykonawcę do podwyższenia umówionego wynagrodzenia, jeżeli pomiędzy zawarciem Umowy, a jej wykonaniem i wystawieniem faktury VAT nastąpi wzrost stawek podatku od towarów i usług (VAT), na zasadach określonych w obowiązujących w Polsce przepisach w tej mierze. O skorzystaniu z tego prawa Wykonawca powiadomi Zamawiającego na piśmie - powyższe nie wymaga zmiany Umowy. (§ 2 ust. 4 Umowy o dzieło),*
 - 3. Zakończenie montażu i uruchomienie instalacji będzie potwierdzone pisemnym protokołem. Zamawiający upoważnia Wykonawcę do samodzielnego sporządzenia*

takiego protokołu i potwierdzenia w ten sposób prawidłowego wykonania Umowy, jeżeli bez uzgodnienia z Wykonawcą Zamawiający nie przystąpi do odbioru we wskazanym wcześniej pocztą elektroniczną (SMS) terminie. (§ 6 Umowy o dzieło),

- 4. W razie niemożności rozpoczęcia lub kontynuacji montażu przez Wykonawcę z przyczyn zależnych od Zamawiającego, Wykonawca ma prawo do odstąpienia od niezrealizowanej dotąd części Umowy, po bezskutecznym upływie dodatkowego 30 dniowego terminu wyznaczonego Zamawiającemu co najmniej pocztą elektroniczną lub SMS. O skorzystaniu z prawa do odstąpienia Wykonawca zawiadomi Zawiadamiającego listem poleconym wysłanym na adres podany w Umowie. W razie nie odebrania pisma pomimo powtórnego awizowania uznaje się, że skutek odstąpienia nastąpił po upływie 14 (czternastu) dni od pierwszego awizowania pisma. W razie skorzystania przez Wykonawcę z umownego prawa odstąpienia od Umowy Zamawiający zobowiązuje się zapłacić Wykonawcy karę umowną stanowiącą równowartość 25% (dwudziestu pięciu procent) łącznego wynagrodzenia brutto, uzgodnionego przez Strony w tej Umowie, płatną na pierwsze pisemne wezwanie, w terminie do 7 (siedmiu) dni, przelewem na wskazany w wezwaniu rachunek bankowy. Z prawa do odstąpienia od Umowy w tym trybie Wykonawca może skorzystać do upływu 6 (sześciu) miesięcy od uzgodnionego przez Strony terminu zakończenia montażu instalacji. (§ 8 ust. 2 Umowy o dzieło),*
 - 5. W razie rozwiązania Umowy (odstąpienia od Umowy) przez Zamawiającego z przyczyn za które Wykonawca nie odpowiada, Zamawiający zobowiązuje się zapłacić Wykonawcy karę umowną stanowiącą równowartość 25 % (dwudziestu pięciu procent) łącznego wynagrodzenia brutto, uzgodnionego przez Strony w tej Umowie, płatną na pierwsze pisemne wezwanie, w terminie do 7 (siedmiu) dni, przelewem na wskazany w wezwaniu rachunek bankowy. Wykonawca ma prawo do dochodzenia odszkodowania uzupełniającego, na zasadach ogólnych. (§ 8 ust. 3 Umowy o dzieło).*
- (20) **Przedsiębiorca nie wskazał w jakim okresie stosowane były/są wzorce umowne, w których zamieszczono przytoczone wyżej postanowienia. Kopie Umów o dzieło znajdujące się w aktach postępowania administracyjnego zostały jednak zawarte w okresie od 30 marca 2021 r. do 10 grudnia 2021 r. Na tej podstawie można przyjąć, że był to minimalny okres, w którym wzorce zawierające kwestionowane postanowienia były stosowane.**
- (21) **W toku postępowania Prezes Urzędu ustalił ponadto (na podstawie oświadczenia przekazanego przez Przedsiębiorcę), że spółka Woltex prowadząc działalność gospodarczą nie skorzystała z umownego prawa do odstąpienia od niezrealizowanej dotąd części umowy zawartej z konsumentem (zamawiającym) oraz obciążenia go karą umowną, wobec niemożności rozpoczęcia lub kontynuacji montażu przez wykonawcę z przyczyn zależnych od zamawiającego, po bezskutecznym upływie dodatkowego 30-dniowego terminu wyznaczonego zamawiającemu co najmniej pocztą elektroniczną lub SMS-em. Przedsiębiorca nie skorzystał również z umownego prawa do obciążenia konsumenta (jako zamawiającego) karą umowną stanowiącą równowartość 25% łącznego wynagrodzenia brutto, uzgodnionego przez strony w tej umowie wobec rozwiązania umowy (odstąpienia od umowy) przez zamawiającego**

z przyczyn za które wykonawca nie odpowiada (dowód: pismo Przedsiębiorcy z 13 lutego 2023 r. k. 388-389 akt post. adm.).

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

I. NIEDOZWOLONE POSTANOWIENIA UMOWNE

Naruszenie interesu publicznego

- (22) Stosownie do art. 1 ust. 1 u.o.k.k., ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa Urzędu jest prowadzona w interesie publicznym. Ingerencja Prezesa Urzędu ma na celu ochronę interesów zbiorowości, a nie wprost poszczególnych, indywidualnych uczestników rynku. Naruszenie interesu publicznego stanowi bezwzględny warunek uznania kompetencji Prezesa Urzędu do rozstrzygnięcia określonej sprawy. Interes publiczny zostaje naruszony wówczas, gdy działania przedsiębiorcy godzą w interesy ogólnospołeczne i dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku, zaburzając jego prawidłowe funkcjonowanie.
- (23) W opinii Prezesa Urzędu, rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny. Wiąże się z ochroną praw potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów, zainteresowanych oferowanymi przez Przedsiębiorcę usługami, którzy mogą być dotknięci negatywnymi skutkami stosowania przez Woltex niedozwolonych postanowień wzorców umów. Zakwestionowane działania Przedsiębiorcy nie dotyczą więc interesów poszczególnych osób, których sprawy miałyby charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, ale kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wynika z faktu posługiwania się przez Przedsiębiorcę wzorcami umowy przy oferowaniu usług budowlanych.
- (24) Należy jednocześnie podkreślić, że przepisy art. 385¹ i art. 385³ k.c., które stanowią materialną podstawę ingerencji Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie, implementują do prawa krajowego dyrektywę Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. UE. L.1993.95.29). Interpretacji tych przepisów należy zatem dokonywać w odniesieniu do uregulowań zawartych w dyrektywie. Zgodnie z preambułą dyrektywy, obowiązkiem państw członkowskich jest zapewnienie, aby umowy zawierane z konsumentami nie zawierały nieuczciwych warunków. Należy tym samym uznać, że ochrona interesu publicznego w rozpatrywanej sprawie wyraża się także w konieczności zagwarantowania, by we wzorcach umów wykorzystywanych przez przedsiębiorców w relacjach z konsumentami nie występowały niedozwolone postanowienia umowne.

Naruszenie art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

- (25) Art. 23a u.o.k.k. zakazuje stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 k.c.
- (26) Odwołanie się do stosowania we wzorcach umów niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. powoduje, że zrekonstruowanie treści zakazu wynikającego z art. 23a wymaga sięgnięcia także do uregulowań

kodeksowych, odnoszących się do wzorców umów i postanowień niedozwolonych². O ile bowiem art. 385¹ § 1 k.c. określa cywilnoprawne skutki zastosowania w umowie niedozwolonego postanowienia umownego, o tyle art. 23a ww. ustawy ustanawia publicznoprawny zakaz w tym zakresie.

- (27) Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.
- (28) W świetle ww. przepisu, możliwość uznania postanowienia za niedozwolone uzależniona jest od łącznego spełnienia trzech przesłanek formalnych, tj. stwierdzenia, że:
- i. postanowienie jest stosowane przez przedsiębiorcę wobec konsumentów,
 - ii. postanowienie nie określa głównych świadczeń stron chyba, że zostało sformułowane w sposób niejednoznaczny,
 - iii. postanowienie nie zostało indywidualnie uzgodnione
- oraz dwóch przesłanek merytorycznych, tj. stwierdzenia, że:
- iv. postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami,
 - v. postanowienie narusza w sposób rażąco interesy konsumenta.
- (29) Dla uznania danego postanowienia umowy za niedozwolone konieczne jest przy tym łączne wystąpienie obydwu przesłanek merytorycznych, czyli sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz rażącego naruszenia interesów konsumenta. Z reguły rażące naruszenie interesu konsumenta jest naruszeniem dobrych obyczajów, ale nie zawsze zachowanie sprzeczne z dobrymi obyczajami rażąco narusza ten interes³.
- (30) Stosownie do art. 23b ust. 1 u.o.k.k., o uznaniu danego postanowienia za niedozwolone orzeka Prezes Urzędu. Przepis ten przewiduje, że Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą jego wykorzystywania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 23a ustawy. W decyzji Prezes Urzędu przytacza treść postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolone. Zgodnie z art. 23d powołanej ustawy, prawomocna decyzja o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji.

Ad i. Stosowanie postanowienia przez przedsiębiorcę

- (31) Zakaz wyrażony w art. 23a u.o.k.k. adresowany jest wyłącznie do przedsiębiorcy. Art. 4 pkt 1 ww. ustawy stanowi, że ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy, rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca

² Por. K. Pacuła [w:] *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów*; art. 23a-23d i 99a-99f. Komentarz pod red. K. Osajdy, 2018 r., wyd. 1, *Legalis*.

³ Por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2010 r., sygn. akt I CSK 694/09.

2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2023 r. poz. 221 ze zm.). Art. 4 ust. 1 Prawa przedsiębiorców za przedsiębiorcę uznaje osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonującą działalność gospodarczą.

- (32) Jako że Woltex jest osobą prawną - spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem 0000879595, tym samym jest przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów u.o.k.k., a jej działania podlegają kontroli z punktu widzenia przepisów tej ustawy.

Ad ii. Główne świadczenia stron

- (33) Podkreślenia wymaga, że za świadczenia główne uznaje się te, które zmierzają bezpośrednio do osiągnięcia celu umowy, tj. bez których nie dochodzi do powstania zobowiązania z danej umowy. W wyroku z dnia 8 czerwca 2004 r. (sygn. akt I CK 635/03) Sąd Najwyższy stwierdził, że pojęcie *głównych świadczeń stron*, o którym mowa w art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c., należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Zdaniem Sądu Najwyższego, przemawia za tym treść tego przepisu, w którym ustawodawca posłużył się terminem *postanowienia określające główne świadczenia stron*, a nie zwrotem *dotyczące* takiego świadczenia, który ma szerszy zakres. Z drugiej strony, dla określenia pojęcia głównego świadczenia stron nie ma przesądzającego znaczenia to, czy dane świadczenie należy do *essentialia negotii*. Z tej przyczyny zasięg tego pojęcia musi być zawsze ustalany *in casu* z uwzględnieniem wszystkich postanowień oraz celu zawieranej umowy⁴.
- (34) Prezes Urzędu uznaje, że w przypadku umów zawieranych przez Przedsiębiorcę z konsumentami głównymi świadczeniami stron są: zobowiązanie Przedsiębiorcy do wykonania dzieła w postaci określonych prac instalatorskich i/lub remontowo-budowlanych oraz zobowiązanie konsumenta do zapłaty wynagrodzenia za wykonane przez Przedsiębiorcę dzieło.
- (35) Zakwestionowane postanowienia nie określają głównych świadczeń stron, tj. nie określają istoty zawieranej przez Woltex z konsumentami Umowy o dzieło.
- (36) Postanowienie wskazane w punkcie I. 1. sentencji dotyczy kwestii związanych z „indywidualnym” uzgadnianiem z klientami postanowień Umowy o dzieło.
- (37) Postanowienie wskazane w punkcie I. 2. sentencji dotyczy zobowiązania konsumenta, jakim jest zapłata wynagrodzenia, ale jedynie pośrednio, wskazuje ono bowiem, że należne Przedsiębiorcy wynagrodzenie zostanie podwyższone w sytuacji wzrostu stawek podatku od towarów i usług (VAT). Taka sytuacja może zaistnieć lub nie i co do zasady stanowi wydarzenie o charakterze incydentalnym, nie można więc uznać, że określa ono istotę danej umowy. Bez tego postanowienia treść Umowy o dzieło nie zostałaby w sposób znaczący zmieniona i umowa nadal byłaby ważna.
- (38) Postanowienie wskazane w punkcie I. 3. sentencji dotyczy przyznanego sobie przez Przedsiębiorcę prawa do jednostronnego odbioru, w określonych okolicznościach, wykonanego dzieła (uprawnienia do sporządzenia protokołu potwierdzającego prawidłowe wykonanie umowy).

⁴ Por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2012 r., sygn. akt I CSK 49/12 i orzecznictwo tam powołane.

- (39) Postanowienia wskazane w punktach I. 4. i I. 5. dotyczą okoliczności, w których jedna ze stron rozwiązuje umowę (odstępuje od umowy), z czym wiążą się określone obowiązki w zakresie zapłaty przez konsumenta kar umownych.
- (40) Uzasadnia to wniosek, że ww. postanowienia mogą podlegać ocenie z punktu widzenia przestępstw określonych w art. 385¹ § 1 k.c.

Ad iii. Brak indywidualnego uzgodnienia

- (41) Należy wskazać, że przepisy art. 385¹-385³ k.c. stanowią materialną podstawę zarówno dla abstrakcyjnej kontroli postanowień wzorca umowy prowadzonej przez Prezesa Urzędu (do dnia 16 kwietnia 2016 r. przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów; dalej: „SOKiK”), jak i dla kontroli incydentalnej, prowadzonej przez sąd w sprawie o uznanie postanowień umowy za niedozwolone. Postępowania te mają tę samą kodeksową podstawę materialną, jednak różny pozostaje przedmiot kontroli. W pierwszym przypadku przedmiotem kontroli Prezesa Urzędu są postanowienia wzorca umowy, w drugim - konkretne postanowienia umowy. Przyjmuje się jednocześnie, że ustawodawca użył w art. 385¹ § 1 k.c. terminu *postanowienia umowy* w znaczeniu potocznym (w imię postulatu zrozumiałości treści przepisu), obejmując nim zarówno postanowienia umowy w ścisłym znaczeniu tego terminu (czyli objęte konsensusem stron postanowienia czynności prawnej), jak i postanowienia wzorców umownych, które nie są *postanowieniami umowy* w ścisłym znaczeniu, ale także kształtują treść stosunku zobowiązaniowego⁵.
- (42) W postępowaniu w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone Prezes Urzędu nie bada konkretnych stosunków umownych pomiędzy kontrahentami, ale postanowienia wzorca i treść hipotetycznych stosunków, jakie mogą powstać pomiędzy przedsiębiorcą a potencjalnym konsumentem na jego podstawie. W konsekwencji, nie ma znaczenia, czy konkretna umowa była między stronami negocjowana bądź, czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany przy zawieraniu konkretnej umowy. Kontrola Prezesa Urzędu ma charakter oceny *ex ante* i obejmuje wzorzec, nie zaś konkretną umowę. Decydujące znaczenie ma fakt, że przedsiębiorca wprowadził wzorzec do obrotu (Umowa o dzieło), występując do konsumentów z ofertą zawarcia umowy w oparciu o jego postanowienia. Taka sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie, skoro Przedsiębiorca zawierał z konsumentami umowy zgodnie z postanowieniami wzorca tej umowy. W ramach kontroli abstrakcyjnej przestępstwo braku indywidualnego uzgodnienia, o której mowa w art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego, nie ma znaczenia.

Ad iv. Sprzeczność z dobrymi obyczajami

- (43) Jak wskazano powyżej, abstrakcyjna ocena abuzywności postanowienia wzorca powinna uwzględniać dwie przestępstwa merytoryczne wymienione w art. 385¹ § 1 k.c.: sprzeczność z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszenie interesów konsumenta, które muszą być spełnione kumulatywnie.
- (44) Dobre obyczaje są uznawane za reguły postępowania zgodne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Istotą tego pojęcia jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. W stosunkach z konsumentami powinien on wyrażać

⁵ Por. np. wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 października 2011r. sygn. akt VI ACa 618/11 i Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2004 r. sygn. akt I CK 635/03.

się właściwym informowaniem o przysługujących uprawnieniach, niewykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty i rzetelnym traktowaniem partnerów umów. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można uznać działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, a także wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o postępowanie, które potocznie jest rozumiane jako nieuczciwe, nierzetelne, sprzeczne z akceptowanymi standardami działania⁶.

- (45) Dobre obyczaje są pozaprawnymi normami postępowania, którymi winni kierować się przedsiębiorcy względem konsumentów. Ich treści nie da się określić w sposób wyczerpujący, ponieważ kształtowane są przez postawy uwarunkowane zarówno przyjmowanymi wartościami moralnymi, jak i celami ekonomicznymi i związanymi z nimi praktykami życia gospodarczego. Oceniając postanowienie pod kątem tej przesłanki Prezes Urzędu musi dokonać jej konkretyzacji, czyli wskazać, na czym polega naruszenie dobrych obyczajów w tym postanowieniu.
- (46) Przy ocenie nieuczciwego charakteru danego postanowienia pomocna może być weryfikacja jego *przyzwoitości*, polegająca na zbadaniu, czy oceniane postanowienie wzorca umowy jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumentów. Ocena taka wymaga także ustalenia, jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w braku takiej klauzuli. Jeżeli konsument byłby w lepszej sytuacji na podstawie ogólnych przepisów, gdyby konkretnego postanowienia wzorca nie było, należy przyjąć, że ma ono charakter nieuczciwy⁷.

Ad v. Rażąco naruszenie interesów konsumenta

- (47) Druga z przesłanek merytorycznych wymienionych w art. 385¹ § 1 k.c. odnosi się do rażącego, tj. doniosłego, znaczącego naruszenia interesów konsumenta. Kwestii rażącego naruszenia interesów konsumenta nie można sprowadzać do kategorii czysto ekonomicznej, rachunkowej, a więc porównania pieniężnej wartości świadczeń. Określenie *rażąco* należy odnieść do znacznego odbiegania przyjętego uregulowania od zasad uczciwego (słusznego) wyważenia praw i obowiązków. Za tego typu zasady konstruujące modelowe (optymalne) ukształtowanie praw i obowiązków umownych stron traktowane są przepisy ustawowe o charakterze dyspozytywnym. Stąd też nie jest możliwe ustalenie pewnych ogólnych kryteriów, których spełnienie w każdej sytuacji automatycznie prowadzi do uznania, że interesy danego konsumenta zostały rażąco naruszone. Oznacza to, że ocena, czy postanowienia zawartej umowy rażąco naruszają interesy konsumenta, powinna być dokonywana *in concreto*, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danego przypadku.
- (48) Pojęcie *interesy* konsumenta należy przy tym rozumieć szeroko, nie tylko jako niekorzystne ukształtowanie jego sytuacji ekonomicznej. Należy tu uwzględnić także takie aspekty, jak: niewygodna organizacyjna, strata czasu, nierzetelne traktowanie, naruszenie prywatności konsumenta, czy inne uciążliwości, jakie mogłyby powstać na skutek wprowadzenia do zawartej umowy ocenianego postanowienia. Przy określaniu stopnia naruszenia interesów konsumenta należy z kolei stosować nie tylko kryteria

⁶ Por. wyroki SOKiK z dnia: 23 lutego 2006 r. sygn. akt XVII AmA 118/04, 14 grudnia 2006 r. sygn. akt XVII AmC 152/05 i 4 września 2012 r. sygn. akt XVII AmC 5500/11; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2004 r. sygn. akt I CK 635/03.

⁷ Por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 19 marca 2007 r. sygn. akt III SK 21/06, 11 października 2007 r. sygn. akt III SK 19/07 i 29 sierpnia 2013 r. sygn. I CSK 660/12.

obiektywne (np. wielkość poniesionych czy groźących strat), lecz również względy subiektywne związane bądź to z przedsiębiorcą bądź z konsumentami. Konieczne jest zbadanie, jaki jest zakres groźących potencjalnemu konsumentowi strat lub niedogodności⁸.

- (49) Dokonując wykładni art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lipca 2005 r. (sygn. akt I CK 832/04) stwierdził, że *rażące naruszenie interesów konsumenta* oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast *działanie wbrew dobrym obyczajom* w zakresie kształtowania treści takiego stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku. Sąd Najwyższy podkreślił jednocześnie, że obie wskazane w tym przepisie formuły prawne służą ocenie tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków stron konsumenckiego stosunku obligacyjnego.

Ocena postanowień wzorca umowy stosowanych przez Przedsiębiorcę

- (50) **Postanowienie wskazane w punkcie I. 1. sentencji niniejszej decyzji o treści:** *Zamawiający potwierdza ponadto, że przed zawarciem Umowy zapoznał się z jej projektem oraz miał też możliwość zgłoszenia uwag i propozycji do projektu Umowy. Treść tego projektu Zamawiający uznaje za jednoznaczną i zrozumiałą dla Zamawiającego. W tych okolicznościach Zamawiający uznaje Umowę za uzgodnioną z nim indywidualnie - dotyczy kwestii związanych z „indywidualnym” uzgadnianiem z klientami postanowień Umowy o dzieło.*
- (51) Sprzeczność z dobrymi obyczajami tego postanowienia przejawia się w naruszeniu przez Przedsiębiorcę zasady rzetelnego traktowania kontrahentów i wykorzystania pozycji profesjonalisty przy formułowaniu postanowień umownych. Dobre obyczaje pozostają klauzulą generalną, która podlega konkretyzacji na okoliczność danego stanu faktycznego. Zgodnie z poglądem doktryny⁹, sprzeczne z dobrymi obyczajami są działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u klienta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, czyli takie działanie, które potocznie określone jest jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające *in minus* od przyjętych standardów postępowania.
- (52) Postanowienie zawarte w § 1 ust. 2 Umowy o dzieło może być rozumiane przez konsumenta - stronę umowy, jako rezygnacja z ochrony przysługującej mu na podstawie przepisu art. 385¹ k.c. W konsekwencji może powodować ono u klienta błędne przekonanie co do zakresu przysługujących mu praw. Konsument, jako słabszy uczestnik rynku, może nie wiedzieć, jakie skutki prawne w sferze jego interesów wywołują poszczególne postanowienia wzorca umowy oraz że może negocjować postanowienia wzorca umowy. Poprzez umieszczenie we wzorcu umowy kwestionowanego postanowienia, spółka Woltex stawia siebie w korzystniejszej pozycji, ponieważ przerzuca na konsumenta obowiązek udowodnienia, że

⁸ Por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2004 r., sygn. akt I CK 635/03; wyrok SOKiK z dnia 26 maja 2015 r., sygn. akt XVII AmC 2615/14.

⁹ K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, Warszawa 2002 r., str. 804.

postanowienia wzorca umowy nie były uzgodnione indywidualnie oraz że propozycje strony sprzedającej nie zostały przyjęte bez uwag.

- (53) Ponadto przedmiotowe postanowienie zawarte w umowie podpisanej przez konsumenta może stanowić w przyszłości dowód, że strony umowy negocjowały indywidualnie jej postanowienia, choć faktycznie tak nie było. Wprowadzenie przez przedsiębiorcę do umowy takiego postanowienia prowadzi zatem do niekorzystnego ukształtowania sytuacji konsumenta poprzez wykorzystanie uprzywilejowanej pozycji silniejszego uczestnika rynku i przez to może naruszać dobre obyczaje.
- (54) Co więcej, w konsekwencji wprowadzenia przez spółkę Woltex do umów zawieranych z konsumentami zaskarżonego postanowienia, konsument może zostać całkowicie pozbawiony ochrony przyznanej mu przez ustawodawcę i w ten sposób mogą zostać rażąco naruszone jego interesy. Przedsiębiorca wprowadza bowiem fikcję, iż postanowienia zawarte we wzorcu zostały uzgodnione indywidualnie, choć wiadomo, że tak nie było, albowiem umowę zawarto z wykorzystaniem wzorca.
- (55) Łatwo przewidzieć, iż z uwagi na postanowienie zawarte w § 1 ust. 2 Umowy o dzieło przedsiębiorca będzie się w przyszłości powoływał, że umowa była indywidualnie negocjowana. Zgodnie z art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Postanowienie z którego treści wynika, że treść umowy była indywidualnie negocjowana, stanowić może więc dowód utrudniający konsumentowi dochodzenie jego praw. Taka sytuacja nie miałaby miejsca, gdyby tego postanowienia w umowie nie było. Mając na uwadze powyższe, w ocenie Prezesa Urzędu, stosując tzw. test przyzwoitości uznać należy, że sytuacja konsumenta, w przypadku braku kwestionowanej klauzuli w umowie byłaby lepsza.
- (56) Tym samym przedmiotowe postanowienie nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy. Prowadzi w konsekwencji do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco niekorzystny dla konsumenta, może bowiem pozbawiać go ochrony przyznanej mu przez ustawodawcę, a przewidzianej w przepisach art. 385¹ k.c. i następnych. Zatem, gdyby nie zaskarżone postanowienie, konsument byłby w lepszej sytuacji, wobec czego należy przyjąć, że ma ono charakter nieuczciwy¹⁰.
- (57) Mając na względzie powyższe, Prezes Urzędu uznał, że ww. postanowienie stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Uznając to postanowienie za niedozwolone, zgodnie z art. 23b ust. 1 u.o.k.k., Prezes Urzędu zakazał Przedsiębiorcy jego wykorzystywania.
- (58) **Postanowienie wskazane w punkcie I. 2. sentencji niniejszej decyzji o treści:** *Zamawiający upoważnia Wykonawcę do podwyższenia umówionego wynagrodzenia, jeżeli pomiędzy zawarciem Umowy, a jej wykonaniem i wystawieniem faktury VAT nastąpi wzrost stawek podatku od towarów i usług (VAT), na zasadach określonych w obowiązujących w Polsce przepisach w tej mierze. O skorzystaniu z tego prawa Wykonawca powiadomi Zamawiającego na piśmie - powyższe nie wymaga zmiany*

¹⁰ Por. wyrok SOKiK z dnia 14 sierpnia 2012 r. sygn. akt XVII AmC 357/11, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2007 r. sygn. akt III SK 23/06 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2007 r., sygn. akt III SK 19/07.

Umowy - stanowi klauzulę modyfikacyjną i zabezpiecza tylko interesy przedsiębiorcy umożliwiając mu jednostronną zmianę (podwyższenie) umówionego uprzednio z konsumentem wynagrodzenia.

- (59) Przedsiębiorca przyznając sobie prawo do podwyższenia umówionego wynagrodzenia w sytuacji, kiedy następuje wzrost stawek podatku od towarów i usług (VAT), pozostawia konsumenta w nieświadomości dotyczącej tego, ile będzie ostatecznie wynosiło jego zobowiązanie względem przedsiębiorcy z tytułu wykonania dzieła. Podwyżka może wynieść tyle procent o ile podniesiono kwotę podatku, ale równie dobrze może być wyższa. Jednocześnie przedsiębiorca nie przyznaje konsumentowi w takiej sytuacji prawa do odstąpienia od umowy i przez to wymusza akceptację podwyżki. W ocenie Prezesa Urzędu takie działanie ze strony przedsiębiorcy może stanowić nadużycie wobec słabszego uczestnika rynku i prowadzić do pogorszenia sytuacji konsumenta. Z tego też względu klauzula zawarta w § 2 ust. 4 Umowy o dzieło narusza dobre obyczaje. Przedsiębiorca stosując tę klauzulę narusza zasadę rzetelnego traktowania kontrahentów poprzez wykorzystanie pozycji profesjonalisty oraz przewagi w relacjach gospodarczych z konsumentami przy formułowaniu postanowień umownych. Naruszona zostaje ponadto zwyczajowa zasada uczciwego postępowania, zgodnie z którą przedsiębiorca umawiając się z klientem na określoną cenę jej wysokości, co do zasady już nie zmienia (na pewno zaś jej nie podwyższa).
- (60) Elementem istotnym każdej umowy o dzieło jest określone wynagrodzenie jako ekwiwalent pieniężny za wykonaną usługę. Każdorazowo wynagrodzenie powinno być określone w sposób jednoznaczny, tj. tak, aby konsument miał pełną świadomość jego wysokości, jak również tego czy, i ewentualnie w jakich warunkach oraz o ile, może ono wzrosnąć.
- (61) Sformułowanie postanowienia umowy w taki sposób, że w sytuacji zmiany wysokości stawki podatku VAT przedsiębiorca zostaje upoważniony do dowolnej zmiany wysokości wynagrodzenia za wykonane dzieło, prowadzi do rażącego naruszenia interesów konsumentów. Nietrudno bowiem wyobrazić sobie sytuację w której umówione wynagrodzenie zostaje w podniesione nawet o kilkadziesiąt procent. W takiej sytuacji zabezpieczony zostaje tylko i wyłącznie interes przedsiębiorcy, w szczególności wobec faktu, że kwestionowane postanowienie nie przewiduje obniżenia wynagrodzenia w sytuacji obniżenia stawki VAT, a jedynie jego podwyższenie.
- (62) Co więcej, w sytuacji w której zaskarżone postanowienie przewiduje możliwość podwyższenia ceny bez przyznania konsumentowi z tego tytułu prawa do odstąpienia od umowy, wyczerpuje ono treść klauzuli przewidzianej w art. 385³ pkt 20 k.c., co przesądza o jej abuzywności.
- (63) Mając na względzie powyższe, Prezes Urzędu uznał, że ww. postanowienie stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Uznając to postanowienie za niedozwolone, zgodnie z art. 23b ust. 1 u.o.k.k., Prezes Urzędu zakazał Przedsiębiorcy jego wykorzystywania.
- (64) **Postanowienie wskazane w punkcie I. 3. sentencji niniejszej decyzji o treści: *Zakończenie montażu i uruchomienie instalacji będzie potwierdzone pisemnym protokołem. Zamawiający upowaznia Wykonawcę do samodzielnego sporządzenia***

takiego protokołu i potwierdzenia w ten sposób prawidłowego wykonania Umowy, jeżeli bez uzgodnienia z Wykonawcą Zamawiający nie przystąpi do odbioru we wskazanym wcześniej pocztą elektroniczną (SMS) terminie - dotyczy przyznanego sobie przez Przedsiębiorcę prawa do jednostronnego odbioru, w określonych okolicznościach, wykonanego dzieła (uprawnienia do sporządzenia protokołu potwierdzającego prawidłowe wykonanie umowy).

- (65) Wyznaczenie przez Przedsiębiorcę terminu, w którym nastąpi zakończenie montażu oraz uruchomienie instalacji tylko poprzez jednokrotne wystanie krótkiej wiadomości tekstowej, stanowi w ocenie Prezesa Urzędu działanie, które nie czyni zadość obowiązkom w zakresie kontaktów z klientami w tak ważnej kwestii. Idzie tutaj nie tyle o formę SMS-a jako taką, ale o to, że SMS jest wysyłany tylko jeden raz. Zwrócić należy uwagę, że wiadomość SMS może zostać przez konsumenta przeoczona lub automatycznie oznaczona jako SPAM i przez to nieprzeczytana. Wyznaczony przez Przedsiębiorcę termin może być także zbyt krótki, może być wyznaczony na dzień ustawowo wolny od pracy, ustalony bez uzgodnienia tego uprzednio z konsumentem, itp. Taki sposób sformułowania ww. postanowienia umownego może zatem prowadzić do tego, że konsument nie ze swojej winy nie przystąpi do odbioru dzieła. Samodzielne sporządzenie przez wykonawcę protokołu odbioru dzieła ma zaś doniosłe dla konsumenta konsekwencje w postaci utraty prawa do zgłoszenia ewentualnych zastrzeżeń w zakresie prawidłowego wykonania umowy.
- (66) W ocenie Prezesa Urzędu takie działanie ze strony Przedsiębiorcy stanowi naruszenie dobrych obyczajów, albowiem stawia konsumenta w gorszej sytuacji, niż spółkę Woltex [to ona jednostronnie zawiadamia klienta (w wybranej przez siebie formie) o terminie odbioru dzieła]. Przedsiębiorca stosując tę klauzulę narusza zasadę rzetelnego traktowania kontrahentów poprzez wykorzystanie pozycji profesjonalisty oraz przewagi w relacjach gospodarczych z konsumentami przy formułowaniu postanowień umownych. Naruszona zostaje ponadto zwyczajowa zasada uczciwego postępowania, zgodnie z którą przedsiębiorca sprzedając towar, świadcząc usługę czy wykonując dzieło dokłada należytych starań, aby uwzględnić opinię/ocenę klienta dotyczącą produktu lub usługi za które ten płaci. Wobec powyższego kwestionowane postanowienie wzorca umowy uznać należy za klauzulę niedozwoloną w świetle art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 385³ pkt 2 k.c., albowiem w pewnych okolicznościach wyłącza ono (lub istotnie ogranicza) odpowiedzialność przedsiębiorcy względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania.
- (67) Samodzielne sporządzenie przez przedsiębiorcę protokołu odbioru dzieła wiąże się z obowiązkiem zapłaty żądanej przez kontrahenta ceny za wykonane dzieło, bez możliwości weryfikacji przez konsumenta prawidłowości sporządzenia protokołu, co niewątpliwie może zostać uznane za rażące naruszenie interesów konsumenta. Postanowienie § 6 wzorca zmierza zatem do wzbudzenia u konsumenta przekonania o wyłączeniu odpowiedzialności spółki za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, szczególnie w sytuacji, gdy Przedsiębiorca odmawiając konsumentowi możliwości reklamowania wad wykonanej instalacji (lub innego rodzaju robót budowlanych) sam dokona odbioru dzieła¹¹.

¹¹ Podobnie wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 26 stycznia 2012 r. sygn. akt XVII AmC 3233/10.

- (68) Mając na względzie powyższe, Prezes Urzędu uznał, że ww. postanowienie stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Uznając to postanowienie za niedozwolone, zgodnie z art. 23b ust. 1 u.o.k.k., Prezes Urzędu zakazał Przedsiębiorcy jego wykorzystywania.
- (69) **Postanowienie wskazane w punkcie I. 4. sentencji niniejszej decyzji o treści:**
- W razie niemożności rozpoczęcia lub kontynuacji montażu przez Wykonawcę z przyczyn zależnych od Zamawiającego, Wykonawca ma prawo do odstąpienia od niezrealizowanej dotąd części Umowy, po bezskutecznym upływie dodatkowego 30 dniowego terminu wyznaczonego Zamawiającemu co najmniej pocztą elektroniczną lub SMS. O skorzystaniu z prawa do odstąpienia Wykonawca zawiadomi Zawiadającego listem poleconym wysłanym na adres podany w Umowie. W razie nie odebrania pisma pomimo powtórnego awizowania uznaje się, że skutek odstąpienia nastąpił po upływie 14 (czternastu) dni od pierwszego awizowania pisma. W razie skorzystania przez Wykonawcę z umownego prawa odstąpienia od Umowy Zamawiający zobowiązuje się zapłacić Wykonawcy karę umowną stanowiącą równowartość 25% (dwudziestu pięciu procent) łącznego wynagrodzenia brutto, uzgodnionego przez Strony w tej Umowie, płatną na pierwsze pisemne wezwanie, w terminie do 7 (siedmiu) dni, przelewem na wskazany w wezwaniu rachunek bankowy. Z prawa do odstąpienia od Umowy w tym trybie Wykonawca może skorzystać do upływu 6 (sześciu) miesięcy od uzgodnionego przez Strony terminu zakończenia montażu instalacji. - dotyczy obowiązku zapłaty przez konsumenta rażąco wygórowanej kary umownej w sytuacji w której następuje rozwiązanie umowy (odstąpienie) przez Przedsiębiorcę z przyczyn, za które odpowiada konsument, tj. z powodu niemożności rozpoczęcia lub kontynuacji montażu przez Przedsiębiorcę.*
- (70) W ocenie Prezesa Urzędu tak sformułowane postanowienie umowne jest sprzeczne z dobrymi obyczajami. Kara umowna w nim wskazana jest bowiem po pierwsze rażąco wysoka, a po drugie może zostać nałożona na konsumenta nawet na końcowym etapie realizacji dzieła. Przy założeniu zaś, że zapłata za dzieło została w znacznym stopniu lub w całości już uregulowana, pokrzywdzenie konsumenta byłoby w takim przypadku spotęgowane. Kiedy przedsiębiorca zastrzega sobie w umowie, że w razie niemożności rozpoczęcia lub kontynuacji montażu z przyczyn zależnych od zamawiającego ma on prawo do odstąpienia od niezrealizowanej dotąd części umowy i otrzymania z tego tytułu od konsumenta kary umownej stanowiącej równowartość 25% łącznego wynagrodzenia brutto ustalonego przez strony (bez względu na to jaka część umowy została/nie została dotąd zrealizowana), postanowienie takie należy ocenić jako nieuczciwe i wykorzystujące uprzywilejowaną pozycję silniejszego uczestnika rynku, a przez to naruszające dobre obyczaje.
- (71) Przedsiębiorca stosując tę klauzulę narusza zasadę rzetelnego traktowania kontrahentów poprzez wykorzystanie pozycji profesjonalisty oraz przewagi w relacjach gospodarczych z konsumentami przy formułowaniu postanowień umownych. Naruszona zostaje ponadto zwyczajowa zasada uczciwego postępowania, zgodnie z którą kara umowna nie powinna być rażąco wysoka. Owszem, dopuszczalne jest, aby była ona dla stron umowy odczuwalna, nie powinna być jednak krzywdząca.
- (72) W ocenie Prezesa Urzędu niedopuszczalne jest również stosowanie fikcji doręczenia w przypadku jednokrotnego wysłania przez wykonawcę odstąpienia od umowy

w formie listu poleconego. Doręczenie listu może przypaść na okres urlopowy, awizo może zostać zagubione lub listonosz w ogóle może nie zostawić go w skrzynce, dlatego też fikcja doręczenia, co do zasady zastrzeżona dla doręczeń pism sądowych i urzędowych, powinna być stosowana tylko w wyjątkowych okolicznościach. Przedsiębiorca powinien dotożyć wszelkich starań, aby konsument z treścią jego oświadczenia mógł się zapoznać, w przeciwnym przypadku takie sformułowanie postanowienia wzorca umowy może naruszać równowagę kontraktową stron i stawiać konsumenta w gorszej sytuacji.

- (73) Na podstawie kopii umów przekazanych przez konsumentów ustalono, że średnia wartość łącznej ceny/wynagrodzenia dla Woltexu wynosiła [informacja prawnie chroniona] zł za zlecenie¹². W odniesieniu zaś do postanowień wzorca określających karę umowną za odstąpienie na 25% łącznego wynagrodzenia brutto uzgodnionego przez strony w mowie ustalono, że średnia kara umowna dla konsumentów wynosi [informacja prawnie chroniona] zł. Jest to przykład reprezentatywny dla grupy umów będących w posiadaniu Prezesa Urzędu, niemniej jednak uznać należy, że bez względu na wartość każdego pojedynczego zlecenia, kwota kary umownej dla konsumenta stanowiąca 25% łącznego wynagrodzenia brutto uzgodnionego przez strony w umowie, jest kwotą rażąco wysoką względem wartości zobowiązania.
- (74) Postanowienia te naruszają zatem dyspozycję art. 385³ pkt 17 k.c. Stosownie do treści tegoż przepisu, w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są w szczególności te, które nakładają wyłącznie na konsumenta, który nie wykonał zobowiązania lub odstąpił od umowy, obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej lub odstępnego.
- (75) Woltex zastrzegł co prawda, że w razie rozwiązania Umowy o dzieło (odstąpienia od umowy) przez wykonawcę z przyczyn, za które zamawiający nie odpowiada, zobowiązuje się on zapłacić klientowi karę umowną w wysokości do 25% łącznego wynagrodzenia brutto uzgodnionego przez strony, jednakowoż warunkiem zapłaty tej kary byłoby przedstawienie przez klienta dokumentów potwierdzających wysokość poniesionych strat (§ 8 ust. 4 Umowy o dzieło). Oznacza to *de facto*, że kara, którą musiałby zapłacić wykonawca (Woltex) może mieć wyłącznie charakter odszkodowawczy.
- (76) Co więcej, rozwiązanie takie wprowadza w relacjach konsument-przedsiębiorca brak symetrii, albowiem stawia słabszego uczestnika rynku w gorszej sytuacji. Konsument postanowieniami zawartymi w § 8 ust. 2 Umowy o dzieło zostaje zobowiązany do zapłaty kar umownych bez względu na to czy przedsiębiorca jest w stanie przedstawić dokumenty potwierdzające poniesione straty czy nie (pomimo tego, że taki obowiązek zostaje nałożony na konsumenta, gdyby sam chciał dochodzić od wykonawcy kary umownej). Wskazana zaś powyżej, niczym nieuzasadniona asymetria

¹² Wysokość łącznej ceny/wynagrodzenia wykonawcy: umowa z dnia 30.03.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł (wysokość wynagrodzenia została w umowie jednostronnie podwyższona przez Przedsiębiorcę); umowa z dnia 15.05.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł; umowa z dnia 17.06.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł; umowa z dnia 06.07.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł; umowa z dnia 07.09.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł; umowa z dnia 21.09.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł; umowa z dnia 08.10.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł; umowa z dnia 10.12.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł.

praw i obowiązków, stanowi o niedozwolonym charakterze kwestionowanych przez Prezesa Urzędu klauzul umownych.

- (77) Należy podkreślić, że przedsiębiorca może zastrzec w umowie, że w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez konsumenta będzie on zobowiązany do zapłaty kary umownej. W przypadku bowiem rozwiązania umowy z winy konsumenta (bądź rezygnacji z usług przed wygaśnięciem umowy), przedsiębiorca ma prawo do kompensaty poniesionych strat, np. kosztu zakupu materiałów potrzebnych do realizacji usługi. Warunkiem jest jednak, aby kwota ta w umowach zawieranych z konsumentami nie była rażąco wygórowana i pozostawała we współmiernej wysokości do ponoszonej zwykle szkody.
- (78) Zdaniem Prezesa Urzędu, kara umowna, jaką ma zapłacić w niniejszym przypadku spółce Woltex konsument, jest rażąco wygórowana, a przez to zakwestionowana klauzula ma wobec niego charakter represyjny. Skutkiem klauzuli wprowadzającej tak wysoką karę umowną konsument, który nie chce kontynuować współpracy z Przedsiębiorcą (np. z powodu nieprawidłowej realizacji usługi, opóźnień w realizacji zlecenia lub innych przyczyn), będzie zobowiązany do zapłaty kary umownej w wysokości 25% wartości umówionego wynagrodzenia brutto, co może czynić decyzję o wcześniejszym zakończeniu współpracy ze spółką Woltex nieracjonalną ekonomicznie.
- (79) Mając na względzie powyższe, Prezes Urzędu uznał, że ww. postanowienie stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Uznając to postanowienie za niedozwolone, zgodnie z art. 23b ust. 1 u.o.k.k., Prezes Urzędu zakazał Przedsiębiorcy wykorzystywania go.
- (80) **Postanowienie wskazane w punkcie I. 5. sentencji niniejszej decyzji o treści:**
- W razie rozwiązania Umowy (odstąpienia od Umowy) przez Zamawiającego z przyczyn za które Wykonawca nie odpowiada, Zamawiający zobowiązuje się zapłacić Wykonawcy karę umowną stanowiącą równowartość 25 % (dwudziestu pięciu procent) łącznego wynagrodzenia brutto, uzgodnionego przez Strony w tej Umowie, płatną na pierwsze pisemne wezwanie, w terminie do 7 (siedmiu) dni, przelewem na wskazany w wezwaniu rachunek bankowy. Wykonawca ma prawo do dochodzenia odszkodowania uzupełniającego, na zasadach ogólnych. - dotyczy obowiązku zapłaty przez konsumenta rażąco wygórowanej kary umownej w sytuacji w której następuje rozwiązanie umowy (odstąpienie) przez konsumenta z przyczyn, za które Przedsiębiorca nie odpowiada.*
- (81) W ocenie Prezesa Urzędu tak sformułowane postanowienie umowne jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, albowiem jego celem nie jest rekompensata rzeczywistej straty poniesionej przez Przedsiębiorcę, ale przywiązanie konsumenta do podpisanej umowy i zastraszenie go rażąco wysoką karą umowną. W sytuacji, w której konsument chciałby wypowiedzieć umowę jeszcze przed rozpoczęciem montażu, np. z powodu utraty zaufania do wykonawcy ze względu na wielokrotnie przekładany termin rozpoczęcia montażu, lub już po jego rozpoczęciu, np. ze względu na zagrażające bezpieczeństwu zachowanie wykonawcy i jego pracowników, byłoby to dla konsumenta nieracjonalne ekonomicznie. Takie działanie ocenić należy jako nieuczciwe i wykorzystujące uprzywilejowaną pozycję silniejszego uczestnika rynku, a przez to naruszające dobre obyczaje.

- (82) Przedsiębiorca stosując tę klauzulę narusza zasadę rzetelnego traktowania kontrahentów poprzez wykorzystanie pozycji profesjonalisty oraz przewagi w relacjach gospodarczych z konsumentami przy formułowaniu postanowień umownych. Naruszona zostaje ponadto zwyczajowa zasada uczciwego postępowania, zgodnie z którą kara umowna nie powinna być rażąco wysoka. Owszem, dopuszczalne jest, aby była ona dla stron umowy odczuwalna, nie powinna być jednak krzywdząca.
- (83) Na podstawie kopii umów przekazanych przez konsumentów ustalono, że średnia wartość łącznej ceny/wynagrodzenia dla Woltexu wynosiła [informacja prawnie chroniona] zł za zlecenie¹³. W odniesieniu zaś do postanowień wzorca określających karę umowną za odstąpienie na 25% łącznego wynagrodzenia brutto uzgodnionego przez strony w sprawie ustalono, że średnia kara umowna dla konsumentów wynosi [informacja prawnie chroniona] zł. Jest to przykład reprezentatywny dla grupy umów będących w posiadaniu Prezesa Urzędu, niemniej jednak uznać należy, że bez względu na wartość każdego pojedynczego zlecenia, kwota kary umownej dla konsumenta stanowiąca 25% łącznego wynagrodzenia brutto uzgodnionego przez strony w umowie, jest kwotą rażąco wysoką względem wartości zobowiązania.
- (84) Postanowienia te naruszają zatem dyspozycję art. 385³ pkt 17 k.c. Stosownie do treści tegoż przepisu, w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są w szczególności te, które nakładają wyłącznie na konsumenta, który nie wykonał zobowiązania lub odstąpił od umowy, obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej lub odstępnego.
- (85) Woltex zastrzegł co prawda, że w razie rozwiązania Umowy o dzieło (odstąpienia od umowy) przez wykonawcę z przyczyn, za które zamawiający nie odpowiada, zobowiązuje się on zapłacić klientowi karę umowną w wysokości do 25% łącznego wynagrodzenia brutto uzgodnionego przez strony, jednakowoż warunkiem zapłaty tej kary byłoby przedstawienie przez klienta dokumentów potwierdzających wysokość poniesionych strat (§ 8 ust. 4 Umowy o dzieło). Oznacza to *de facto*, że kara, którą musiałby zapłacić wykonawca (Woltex) może mieć wyłącznie charakter odszkodowawczy.
- (86) Co więcej, rozwiązanie takie wprowadza w relacjach konsument-przedsiębiorca skrajny brak symetrii, albowiem stawia słabszego uczestnika rynku w gorszej sytuacji. Konsument postanowieniem zawartym w § 8 ust. 3 Umowy o dzieło zostaje zobowiązany do zapłaty kar umownych bez względu na to czy Przedsiębiorca jest w stanie przedstawić dokumenty potwierdzające poniesione straty czy nie (pomimo tego, że taki obowiązek zostaje nałożony na konsumenta, gdyby sam chciał dochodzić od wykonawcy kary umownej). Zgodnie zaś z przyznanym sobie przez Woltex uprawnieniem, na podstawie § 8 ust. 3 Umowy o dzieło, wykonawca ma prawo do dochodzenia odszkodowania uzupełniającego na zasadach ogólnych. Przedsiębiorca związał zatem konsumentów podwójnie - nie tylko rażąco wysoką karą umowną

¹³ Wysokość łącznej ceny/wynagrodzenia wykonawcy: umowa z dnia 30.03.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł (wysokość wynagrodzenia została w umowie jednostronnie podwyższona przez Przedsiębiorcę); umowa z dnia 15.05.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł; umowa z dnia 17.06.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł; umowa z dnia 06.07.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł; umowa z dnia 07.09.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł; umowa z dnia 21.09.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł; umowa z dnia 08.10.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł; umowa z dnia 10.12.2021 r. - [informacja prawnie chroniona] zł.

grożącą za odstąpienie od Umowy o dzieło, ale również przyznanym wykonawcy uprawnieniem do dochodzenia na zasadach ogólnych odszkodowania uzupełniającego. Wskazana zaś powyżej, niczym nieuzasadniona asymetria praw i obowiązków, stanowi o niedozwolonym charakterze kwestionowanych przez Prezesa Urzędu klauzul umownych.

- (87) Należy podkreślić, że przedsiębiorca może zastrzec w umowie, że w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez konsumenta będzie on zobowiązany do zapłaty kary umownej. W przypadku bowiem rozwiązania umowy z winy konsumenta, bądź też rezygnacji z usług przed wygaśnięciem umowy, przedsiębiorca ma prawo do kompensaty poniesionych strat, np. kosztu zakupu materiałów potrzebnych do realizacji usługi. Warunkiem jest jednak, aby kwota ta, w umowach zawieranych z konsumentami, nie była rażąco wygórowana i pozostawała we współmiernej wysokości do ponoszonej zwykle szkody.
- (88) Zdaniem Prezesa Urzędu, kara umowna, jaką ma zapłacić Woltexowi konsument jest rażąco wygórowana, a przez to ma wobec konsumenta charakter represyjny. W praktyce oznacza ona bowiem, że konsument, który chce odstąpić od umowy lub ją wypowiedzieć, np. z powodu nieprawidłowej realizacji usługi przez wykonawcę, opóźnień w realizacji zlecenia lub innych przyczyn, będzie zobowiązany do zapłaty kary umownej w wysokości 25% wartości umówionego wynagrodzenia brutto, co może czynić decyzję o odstąpieniu od umowy lub wypowiedzeniu jej nieracjonalną ekonomicznie.
- (89) Żądanie zapłaty przez Woltex przedmiotowej kary umownej należy uznać za tym bardziej nieuzasadnione, gdy rezygnacja przez konsumenta z umowy następuje przed rozpoczęciem świadczenia usług przez Przedsiębiorcę. W ten sposób Spółka uzyskuje bowiem korzyść względem konsumenta, a sama jest zwolniona ze świadczenia usługi. Przedmiotowe klauzule godzą zatem w równowagę kontraktową i prowadzą do nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść słabszej strony stosunku prawnego, tj. konsumenta¹⁴.
- (90) Mając na względzie powyższe, Prezes Urzędu uznał, że ww. postanowienie stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Uznając to postanowienie za niedozwolone, zgodnie z art. 23b ust. 1 u.o.k.k., Prezes Urzędu zakazał Przedsiębiorcy wykorzystywania go.

II. ŚRODKI USUNIĘCIA TRWAJĄCYCH SKUTKÓW NARUSZENIA ZAKAZU STWIERDZONEGO W PUNKCIE I. SENTENCJI NINIEJSZEJ DECYZJI

- (91) Zgodnie z art. 23b ust. 2 u.o.k.k., w decyzji o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującej jego wykorzystywania, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a tejże ustawy. Mogą to być w szczególności zobowiązanie przedsiębiorcy do poinformowania konsumentów, będących stronami umów zawartych na podstawie wzorca, o uznaniu za niedozwolone postanowień tego wzorca w sposób określony w decyzji (art. 23b ust. 2 pkt 1 u.o.k.k.) oraz złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji (art. 23b ust. 2 pkt 2 u.o.k.k.).

¹⁴ Por. wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 3 grudnia 2012 r., sygn. akt XVII AmC 3994/12.

- (92) Prezes Urzędu zdecydował o zastosowaniu wobec Przedsiębiorcy środków usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych w postaci:
- skierowania do konsumentów, z którymi spółka Woltex zawarła Umowy o dzieło, pisemnej informacji o wydaniu przez Prezesa Urzędu niniejszej decyzji i jej skutkach,
 - zamieszczenia stosownego komunikatu o wydaniu niniejszej decyzji przez Prezesa Urzędu na stronie internetowej Przedsiębiorcy.
- (93) Celem nałożonych na Przedsiębiorcę obowiązków jest poinformowanie konsumentów o wydanej decyzji i skutkach stwierdzenia abuzywności zakwestionowanych przez Prezesa Urzędu klauzul. Zdaniem Prezesa Urzędu, wykonanie tych obowiązków pozwoli kontrahentom Przedsiębiorcy na dokonanie oceny ich sytuacji prawnej względem Przedsiębiorcy.

III. KARA PIENIĘŻNA

- (94) Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 3a u.o.k.k. Prezes Urzędu może w drodze decyzji nałożyć karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary na przedsiębiorcę, który dopuścił się, choćby nieumyślnie, naruszenia zakazu określonego w art. 23a ww. ustawy. Stosownie do art. 106 ust. 3 pkt 1 u.o.k.k. obrót, o którym mowa w art. 106 ust. 1 u.o.k.k., oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat - w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości.
- (95) Art. 106 ust. 5 ustawy wskazuje przy tym, że w przypadku gdy przedsiębiorca w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary nie osiągnął obrotu lub osiągnął obrót w wysokości nieprzekraczającej równowartości 100 000 euro, Prezes Urzędu nakładając karę pieniężną na podstawie ust. 1 uwzględnia średni obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary.
- (96) Spółka Woltex jest osobą prawną - spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, która zgodnie z oświadczeniem złożonym Prezesowi Urzędu prowadzi działalność gospodarczą na obszarze całej Polski.
- (97) W rachunku zysków i strat za 2022 r. spółka Woltex wykazała przychody w wysokości [informacja prawnie chroniona] zł, co uwzględniając średni kurs euro ogłoszony przez Narodowy Bank Polski w dniu 30 grudnia 2022r., tj. 4,6899 zł, stanowi [informacja prawnie chroniona] euro (stosownie do art. 5 ww. ustawy, przeliczenie wartości euro oraz innych walut obcych na złote oraz wartości złotego na euro jest dokonywane według kursu średniego walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary). Obrót spółki Woltex w 2022 r. jest więc wyższy, niż równowartość 100 000 euro. Uzasadnia to zastosowanie przy nałożeniu na Przedsiębiorcę kary pieniężnej art. 106 ust. 1 ww. ustawy.
- (98) Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie te okoliczności, które Prezes Urzędu ma obowiązek uwzględnić, decydując

o wymiarze kary pieniężnej za naruszenie zakazu określonego w art. 23a u.o.k.k. Są to w szczególności: okoliczności naruszenia przepisów ustawy, uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także: okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia oraz działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia (art. 111 ust. 1 pkt 1 u.o.k.k.).

- (99) Ustalając ostateczną wysokość kary pieniężnej nakładanej na przedsiębiorcę Prezes Urzędu, stosownie do art. 111 ust. 2 u.o.k.k., dokonuje również oceny czy w postępowaniu zaistniały okoliczności obciążające i łagodzące.
- (100) Okolicznościami łagodzącymi, wskazanymi w art. 111 ust. 3 pkt 2 w zw. z ust. 1 lit. a-d u.o.k.k., są w szczególności: dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków oraz współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania. Wśród zamkniętego katalogu okoliczności obciążających art. 111 ust. 4 pkt 2 u.o.k.k. wymienia: znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonanym naruszeniem, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia.
- (101) Nakładając kary pieniężne na przedsiębiorców, Prezes Urzędu bierze pod uwagę konieczność ustalenia, czy naruszenie dokonane było umyślnie czy też nieumyślnie. Zgodnie z art. 106 ust. 1 u.o.k.k. kara pieniężna może być nałożona, gdy do naruszenia przepisów tej ustawy doszło choćby nieumyślnie. W świetle obowiązujących przepisów prawa, stwierdzenie nawet nieumyślnego naruszenia u.o.k.k. daje zatem podstawę do nałożenia kary pieniężnej. Zgodnie z art. 83 Konstytucji RP, każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek znajomości i przestrzegania norm prawa ciąży tym bardziej na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego.
- (102) Kara pieniężna za naruszenie zakazu stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o którym mowa w art. 23a u.o.k.k., ma charakter fakultatywny. O tym, czy w konkretnej sprawie zasadne jest nałożenie kary pieniężnej, decyduje Prezes Urzędu w ramach uznania administracyjnego.
- (103) W niniejszej sprawie Prezes Urzędu uznał za zasadne skorzystanie z przysługującego mu na mocy przepisów u.o.k.k. uprawnienia do nałożenia kary pieniężnej na Woltex za stosowanie niedozwolonych klauzul umownych, o których mowa w pkt. I. rozstrzygnięcia niniejszej decyzji. Zdaniem Prezesa Urzędu okoliczności sprawy, a przede wszystkim charakter naruszenia, które przypisano przedsiębiorcy, tj. stosowanie niedozwolonych postanowień umownych, które:
- przerzucają na konsumenta obowiązek udowodnienia, że postanowienia wzorca umowy nie były uzgodnione indywidualnie oraz że propozycje Przedsiębiorcy nie zostały przyjęte bez uwag,

- upoważniają Przedsiębiorcę do jednostronnej zmiany warunków umowy i podwyższenia ceny, w przypadku zmiany stawek podatku VAT,
- przyznają Przedsiębiorcy prawo do jednostronnego odbioru, w określonych okolicznościach, wykonanego dzieła, pozbawiając w ten sposób konsumentów prawa do zgłoszenia ewentualnych zastrzeżeń w zakresie prawidłowego wykonania umowy,
- nakładają na konsumentów rażąco wygórowane kary umowne w sytuacji, w której następuje rozwiązanie umowy (odstąpienie) przez Przedsiębiorcę z przyczyn, za które odpowiada konsument, tj. z powodu niemożności rozpoczęcia lub kontynuacji montażu przez Przedsiębiorcę oraz przez konsumenta z przyczyn, za które Przedsiębiorca nie odpowiada, co w konsekwencji czyni wypowiedzenie umowy zawartej z Przedsiębiorcą nieracjonalnym ekonomicznie,

mogą mieć negatywne skutki w sferze ekonomicznych i pozaekonomicznych interesów konsumentów, wskazują na celowość zastosowania tego środka represji.

- (104) Prezes Urzędu zdecydował o nałożeniu pięciu odrębnych kar pieniężnych z tytułu stosowania postanowień wskazanych w pkt. I. rozstrzygnięcia niniejszej decyzji. Za zasadnością nałożenia w analizowanej sprawie odrębnych kar pieniężnych przesądza przede wszystkim odmienny charakter zakwestionowanych postanowień umownych.
- (105) Podstawą obliczenia wysokości kary jest obrót osiągnięty przez Woltex w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Podstawę obliczenia wysokości kary stanowi zatem potwierdzony rachunkiem zysków i strat obrót Przedsiębiorcy osiągnięty w 2022 r., który wyniósł [informacja prawnie chroniona] zł. Maksymalna wysokość kary, jaka może zostać nałożona na Woltex z tytułu stosowana każdej z zakwestionowanych klauzul, wynosi [informacja prawnie chroniona] zł.
- (106) Oszacowanie wysokości kar przebiegało wieloetapowo. Ustalając wymiar kar pieniężnych, Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonych naruszeń i na tej podstawie ustalił kwotę bazową, stanowiącą podstawę do dalszych ustaleń wysokości kar, a następnie - w oparciu o zaistniałe w sprawie okoliczności mające wpływ na wysokość kar - obliczył wysokość ostatecznie nałożonych kar.
- (107) Ocena zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego w przypadku wszystkich zakwestionowanych w decyzji postanowień wskazuje na umyślne naruszenie przez Woltex zakazu określonego w art. 23a u.o.k.k.
- (108) Przedsiębiorca jako profesjonalista ma obowiązek stosować obowiązujące przepisy prawa, w tym określające, jakie postanowienia spełniają przesłanki niedozwolonych postanowień umownych. Z racji posługiwania się wzorcem umownym w obrocie z konsumentami Przedsiębiorca ma więc obowiązek uwzględnić przepisy art. 385¹ § 1 i art. 385³ Kodeksu cywilnego oraz zakaz wynikający z art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Należy wskazać na bogate i utrwalone orzecznictwo sądowe dotyczące niedozwolonych postanowień wzorców umów w stanie prawnym obowiązującym przed dniem 17 kwietnia 2016 r., tj. przed przyznaniem Prezesowi Urzędu kompetencji do orzekania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy

za niedozwolone, na którym Przedsiębiorca powinien oprzeć się, opracowując wzorce umów wykorzystywane w obrocie z konsumentami.

- (109) W przekonaniu Prezesa Urzędu, każde postanowienie stosowanej przez Woltex Umowy o dzieło było szczegółowo analizowane i dobierane pod kątem wywoływanych przez nie skutków. Doświadczenie życiowe wskazuje bowiem, że konstruowanie warunków umów poprzedzone jest każdorazowo szczegółową analizą prawną tworzonych postanowień oraz analizą skutków, jakie one wywołują. Nie sposób zatem uznać, że stosowane przez Przedsiębiorcę we wzorcu Umowy o dzieło klauzule umowne znalazły się tam niecelowo czy też „przez przypadek”. Przedsiębiorca przewidywał, że klauzule, np. o karze umownej, są korzystne właśnie dla niego oraz że nie pozwolą w łatwy sposób konsumentom rozwiązać zawiązanego stosunku umownego. Nie ma wątpliwości, że Przedsiębiorca wiedział jakie skutki będą miały dla konsumentów stosowane przez niego postanowienia umowne oraz że stosował je świadomie w celu osiągnięcia z góry powziętego skutku/zamiaru. Z tym zamiarem zresztą zamieszczał je we wzorcu umowy chcąc w ten sposób utrudnić konsumentom dochodzenie ich praw poprzez przerzucenie na konsumenta obowiązku udowodnienia, że postanowienia wzorca umowy nie były uzgodnione indywidualnie, zabezpieczyć swoje interesy finansowe (upoważnienie przedsiębiorcy do jednostronnej zmiany warunków umowy i podwyższenia ceny), przyznać sobie prawo do jednostronnego odbioru, w określonych okolicznościach, wykonanego dzieła oraz utrudnić wypowiedzenie/rozwiązanie zawartej umowy (rażąco wygórowane kary umowne).
- (110) Zdaniem Prezesa Urzędu, uzasadnia to wniosek, że stosując ww. postanowienia Przedsiębiorca przewidywał i co najmniej godził się z tym, że są to postanowienia, na podstawie których może uzyskać, kosztem konsumenta, określone korzyści (np. możliwość uzyskania dodatkowych środków finansowych od konsumenta z tytułu kar umownych).
- (111) Nie bez znaczenia jest także okoliczność, że Przedsiębiorca (w odpowiedzi na wezwania Prezesa Urzędu kierowane do niego zarówno przed wszczęciem postępowania administracyjnego, jak i w jego trakcie) zaprzeczył, jakoby wzorce umów w ogóle stosował. Spółka Woltex nie przesłała również kopii zawartych z konsumentami umów (Prezes Urzędu uzyskał je bezpośrednio od klientów spółki Woltex po wysłaniu do nich pism zawierających prośbę o udzielenie informacji i przekazanie kopii dokumentów). W ocenie Prezesa Urzędu takie zachowanie Przedsiębiorcy świadczy o tym, że wiedział on w jaki sposób wzorce umowne zostały ukształtowane oraz, że zawierały klauzule abuzywne. Okoliczności niniejszej sprawy wskazują, że treść stosowanych przez Woltex wzorców umów była w sposób oczywisty przed Prezesem Urzędu ukrywana.
- (112) Mając na uwadze wskazane powyżej okoliczności, Prezes Urzędu uznał, że nie jest tak, że Przedsiębiorca nie dochował jedynie należytej staranności przy formułowaniu wzorca, ale że naruszenie określone w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji było umyślne.
- (113) Umyślność została wymieniona w art. 111 ust. 4 pkt 1 lit. d w zw. ust. 2 u.o.k.k. jako okoliczność obciążająca, którą należy uwzględnić ustalając wysokość kary pieniężnej. W związku z tym okoliczność ta nie zostanie uwzględniona przy obliczaniu kwoty bazowej, zostanie natomiast uwzględniona jako okoliczność obciążająca, co będzie wskazane w dalszej części uzasadnienia decyzji.

(114) Spełniona została zatem przesłanka warunkująca możliwość nałożenia kary pieniężnej na Przedsiębiorcę, skoro nawet nieumyślne naruszenie zakazu określonego w art. 24 u.o.k.k. jest wystarczającą podstawą dla zastosowania sankcji, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt 3a u.o.k.k.

Ad IV. 1. rozstrzygnięcia niniejszej decyzji

(115) W punkcie I.1. rozstrzygnięcia niniejszej decyzji Prezes Urzędu uznał stosowane przez Woltex postanowienie wzorca umowy za niedozwolone, co stanowi o naruszeniu zakazu określonego w art. 23a u.o.k.k. i daje podstawę do nałożenia na Przedsiębiorcę kary pieniężnej przewidzianej w art. 106 ust. 1 pkt 3a u.o.k.k. Okoliczności naruszenia zostały już szczegółowo opisane w poprzedniej części decyzji. Zakwestionowane przez Prezesa Urzędu działanie spółki Woltex polegało na stosowaniu niedozwolonego postanowienia umownego, które przerzucało na konsumenta obowiązek udowodnienia, że postanowienia wzorca umowy nie były uzgodnione indywidualnie oraz że propozycje strony sprzedającej nie zostały przyjęte bez uwag.

(116) W ocenie Prezesa Urzędu, **stopień naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest znaczny**. Istotą zachowania Woltexu jest bowiem działanie polegające na wykorzystaniu silniejszej pozycji poprzez stosowanie we wzorcu Umowy o dzieło niedozwolonego postanowienia umownego oraz w konsekwencji wprowadzenie daleko idącej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumentów. Skutkiem stosowania kwestionowanego postanowienia jest to, że Przedsiębiorca przerzuca na konsumentów obowiązek udowodnienia, że postanowienia wzorca umowy nie były uzgodnione indywidualnie oraz że propozycje strony sprzedającej nie zostały przyjęte bez uwag. Są to skutki pozaekonomiczne dla konsumentów, mogą mieć one jednak znaczenie procesowe w przypadku przyszłego ewentualnego sporu i kształtować pozycję przedsiębiorcy w sposób korzystniejszy, niż wynika to ze stanu faktycznego (stosowanie wzorca umowy). Zakłócenie równowagi stron umowy mogło zaś w sposób rażąco naruszać interes konsumentów. W ślad za wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 19 maja 2015 r. (sygn. akt XVII AmC 31/15) interes konsumenta należy w tym przypadku rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, ale również jako dyskomfort konsumenta spowodowany takimi okolicznościami jak strata czasu, niedogodności organizacyjne, wprowadzenie w błąd czy też inne uciążliwości, jakie mogłyby powstać na skutek wprowadzenia do zawartej umowy kwestionowanego postanowienia. W niniejszej sprawie skutkiem pozaekonomicznym stosowania kwestionowanej klauzuli mogło być zaś w szczególności wprowadzenie konsumenta w błąd poprzez to, że po podpisaniu Umowy o dzieło godził się on na przyznanie, że klauzule umowne były przez niego negocjowane (mimo, że w rzeczywistości tak nie było) i w konsekwencji nie podejmował prób ich podważenia.

(117) Rozstrzygając o wysokości kar Prezes Urzędu uwzględnił także okres trwania stwierdzonego naruszenia. Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach postępowania ustalono, że Przedsiębiorca wykorzystywał w obrocie z konsumentami wzorzec Umowy o dzieło (w którym zamieścił zakwestionowane postanowienia) co najmniej od dnia 30 marca 2021 r. do 10 grudnia 2021 r. Na tej

podstawie można przyjąć, że jest to minimalny okres, w którym wzorce zawierające kwestionowane postanowienia były stosowane.

- (118) Mając na względzie powyżej przedstawione okoliczności, ustalono kwotę bazową kary za stosowanie przez Przedsiębiorcę postanowienia o którym mowa w pkt I.1. sentencji decyzji, w wysokości [informacja prawnie chroniona]% obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r., tj. [informacja prawnie chroniona] zł.
- (119) Dokonując kalkulacji kary w dalszej kolejności Prezes Urzędu rozważył, czy w niniejszej sprawie występują okoliczności obciążające bądź łagodzące, które wpływają na wysokość kar. Za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał umyślność działania Przedsiębiorcy (zob. punkty 107-113 niniejszej decyzji). Z uwagi na tę okoliczność Prezes Urzędu podwyższył kwotę bazową kary o [informacja prawnie chroniona]%, do kwoty 6 661,47 zł.
- (120) Prezes Urzędu stwierdził jednocześnie, że w sprawie nie występują okoliczności łagodzące, które przemawiałyby za obniżeniem ustalonej kary.
- (121) W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób, karę pieniężną z tytułu wykorzystywania postanowienia wskazanego w punkcie I.1. sentencji niniejszej decyzji ustalono w wysokości 6 661 zł po zaokrągleniu, co stanowi [informacja prawnie chroniona]% obrotu Przedsiębiorcy i [informacja prawnie chroniona]% maksymalnego wymiaru kary. Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 3a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

Wobec powyższego orzeczono, jak w pkt. IV.1. sentencji niniejszej decyzji.

Ad IV. 2. rozstrzygnięcia niniejszej decyzji

- (122) W punkcie I.2. rozstrzygnięcia niniejszej decyzji Prezes Urzędu uznał stosowane przez Woltex postanowienie wzorca umowy za niedozwolone, co stanowi o naruszeniu zakazu określonego w art. 23a u.o.k.k. i daje podstawę do nałożenia na Przedsiębiorcę kary pieniężnej przewidzianej w art. 106 ust. 1 pkt 3a u.o.k.k. Okoliczności naruszenia zostały już szczegółowo opisane w poprzedniej części decyzji. Zakwestionowane przez Prezesa Urzędu działanie spółki Woltex polegało na stosowaniu niedozwolonego postanowienia umownego upoważniającego Przedsiębiorcę do jednostronnej zmiany warunków umowy i podwyższenia ceny, w przypadku zmiany stawek podatku VAT.
- (123) W ocenie Prezesa Urzędu, **stopień naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest znaczny**. Istotą zachowania Woltexu jest bowiem działanie polegające na wykorzystaniu silniejszej pozycji poprzez stosowanie we wzorcu Umowy o dzieło niedozwolonego postanowienia umownego oraz w konsekwencji wprowadzenie daleko idącej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumentów. Woltex stawia siebie w korzystniejszej pozycji względem konsumenta poprzez przyznanie sobie prawa do jednostronnej zmiany warunków umowy i podwyższenia ceny w przypadku zmiany stawek podatku VAT. Są to skutki ekonomiczne dla konsumentów, które mogą być dla nich rażąco krzywdzące. Co więcej, w pewnych okolicznościach skutki te mogą być również pozaekonomiczne, albowiem mogą one powodować niepewność co do tego jaka

będzie ostateczna wysokość wynagrodzenia za wykonane dzieło. Konsumenci poprzez działanie przedsiębiorcy zostali postawieni w mniej korzystnej sytuacji, niż gdyby takiej klauzuli w umowie nie było. Co więcej, klauzula ta oprócz wprowadzenia możliwości podwyższenia umówionej z wykonawcą ceny, nie przewiduje możliwości jej obniżenia w przypadku, kiedy stawka podatku VAT zostałaby obniżona. W sposób wyraźny więc widać tu dysproporcję między uprawnieniami przyznanymi sobie przez Przedsiębiorcę, a uprawnieniami konsumenta.

- (124) Rozstrzygając o wysokości kar Prezes Urzędu uwzględnił także okres trwania stwierdzonego naruszenia. Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach postępowania ustalono, że Przedsiębiorca wykorzystywał w obrocie z konsumentami wzorzec Umowy o dzieło (w którym zamieścił zakwestionowane postanowienia) co najmniej od dnia 30 marca 2021 r. do 10 grudnia 2021 r. Na tej podstawie można przyjąć, że jest to minimalny okres, w którym wzorce zawierające kwestionowane postanowienia były stosowane.
- (125) Mając na względzie powyżej przedstawione okoliczności, ustalono kwotę bazową kary za stosowanie przez Przedsiębiorcę postanowienia o którym mowa w pkt I.2. sentencji decyzji, w wysokości [informacja prawnie chroniona]% obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r., tj. [informacja prawnie chroniona]zł.
- (126) Dokonując kalkulacji kary w dalszej kolejności Prezes Urzędu rozważył, czy w niniejszej sprawie występują okoliczności obciążające bądź łagodzące, które wpływają na wysokość kar. Za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał umyślność działania Przedsiębiorcy (zob. punkty 107-113 niniejszej decyzji). Z uwagi na tę okoliczność Prezes Urzędu podwyższył kwotę bazową kary o [informacja prawnie chroniona]%, do kwoty 8 881,95 zł. Prezes Urzędu stwierdził jednocześnie, że w sprawie nie występują okoliczności łagodzące, które przemawiałyby za obniżeniem ustalonej kary.
- (127) W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób, karę pieniężną z tytułu wykorzystywania postanowienia wskazanego w punkcie I.2. sentencji niniejszej decyzji ustalono w wysokości 8 882 zł po zaokrągleniu, co stanowi [informacja prawnie chroniona]% obrotu Przedsiębiorcy i [informacja prawnie chroniona]% maksymalnego wymiaru kary. Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 3a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

Wobec powyższego orzeczono, jak w pkt. IV.2. sentencji niniejszej decyzji.

Ad IV. 3. rozstrzygnięcia niniejszej decyzji

- (128) W punkcie I.3. rozstrzygnięcia niniejszej decyzji Prezes Urzędu uznał stosowane przez Woltex postanowienie wzorca umowy za niedozwolone, co stanowi o naruszeniu zakazu określonego w art. 23a u.o.k.k. i daje podstawę do nałożenia na Przedsiębiorcę kary pieniężnej przewidzianej w art. 106 ust. 1 pkt 3a u.o.k.k. Okoliczności naruszenia zostały już szczegółowo opisane w poprzedniej części decyzji. Zakwestionowane przez Prezesa Urzędu działanie spółki Woltex polegało na stosowaniu niedozwolonego postanowienia umownego przyznającego Przedsiębiorcy prawo do jednostronnego odbioru, w określonych okolicznościach, wykonanego

dziela, pozbawiając w ten sposób konsumentów prawa do zgłoszenia ewentualnych zastrzeżeń w zakresie prawidłowego wykonania umowy.

- (129) W ocenie Prezesa Urzędu, **stopień naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest znaczący**. Istotą zachowania Woltexu jest bowiem działanie polegające na wykorzystaniu silniejszej pozycji poprzez stosowanie we wzorcu Umowy o dzieło niedozwolonego postanowienia umownego oraz w konsekwencji wprowadzenie daleko idącej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumentów. Woltex stawia siebie w korzystniejszej pozycji, ponieważ przyznaje sobie prawo do jednostronnego odbioru, w określonych okolicznościach, wykonanego dzieła, pozbawiając w ten sposób konsumentów prawa do zgłoszenia ewentualnych zastrzeżeń w zakresie prawidłowego wykonania umowy. Działalność Przedsiębiorcy obejmuje usługi budowlane (w tym fotowoltaikę). Wprowadzenie do wzorca umowy klauzul, które (w określonych okolicznościach) zmierzają do wywołania w konsumencie wrażenia, że wyłączona została odpowiedzialność spółki za niewykonanie lub nienależyte wykonanie dzieła (co w istocie stanowi główny przedmiot zawartej umowy) sprawia, że konsument, nie ze swej winy może zostać pozbawiony prawa do sprawdzenia i zatwierdzenia w protokole poprawności wykonania dzieła będącego przedmiotem umowy oraz zgłoszenia ewentualnych uwag/zastrzeżeń. To z kolei może ograniczyć odpowiedzialność przedsiębiorcy i mieć znaczenie (wpływać na niekorzyść konsumenta) w przypadku ewentualnego sporu. Są to skutki dla konsumentów bezpośrednio pozaekonomiczne, jednak pośrednio ekonomiczne. Sam brak możliwości zgłoszenia uwag do protokołu nie jest bowiem skutkiem ekonomicznym, ale ewentualne poprawki czy naprawy na własny koszt w przypadku wadliwego, niepełnego lub niezgodnego z projektem wykonania dzieła już tak. Zakłócenie równowagi stron umowy mogło zatem w sposób rażąco naruszać interes konsumentów. W ślad za wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 19 maja 2015 r. (sygn. akt XVII AmC 31/15) interesy konsumenta należy w tym przypadku rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, ale również jako dyskomfort konsumenta spowodowany takimi okolicznościami jak strata czasu, niedogodności organizacyjne, wprowadzenie w błąd czy też inne uciążliwości, jakie mogłyby powstać na skutek wprowadzenia do zawartej umowy kwestionowanego postanowienia.
- (130) Rozstrzygając o wysokości kar Prezes Urzędu uwzględnił także okres trwania stwierdzonego naruszenia. Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach postępowania ustalono, że Przedsiębiorca wykorzystywał w obrocie z konsumentami wzorzec Umowy o dzieło (w którym zamieścił zakwestionowane postanowienia) co najmniej od dnia 30 marca 2021 r. do 10 grudnia 2021 r. Na tej podstawie można przyjąć, że jest to minimalny okres, w którym wzorce zawierające kwestionowane postanowienia były stosowane.
- (131) Mając na względzie powyżej przedstawione okoliczności, ustalono kwotę bazową kary za stosowanie przez Przedsiębiorcę postanowienia o którym mowa w pkt I.3. sentencji decyzji, w wysokości [informacja prawnie chroniona]% obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r., tj. [informacja prawnie chroniona]zł.
- (132) Dokonując kalkulacji kary w dalszej kolejności Prezes Urzędu rozważył, czy w niniejszej sprawie występują okoliczności obciążające bądź łagodzące, które

wpływają na wysokość kar. Za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał umyślność działania Przedsiębiorcy (zob. punkty 107-113 niniejszej decyzji). Z uwagi na tę okoliczność Prezes Urzędu podwyższył kwotę bazową kary o [informacja prawnie chroniona]%, do kwoty 6 661,47 zł. Prezes Urzędu stwierdził jednocześnie, że w sprawie nie występują okoliczności łagodzące, które przemawiałyby za obniżeniem ustalonej kary.

- (133) W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób, karę pieniężną z tytułu wykorzystywania postanowienia wskazanego w punkcie I.3. sentencji niniejszej decyzji ustalono w wysokości 6 661 zł po zaokrągleniu, co stanowi [informacja prawnie chroniona]% obrotu Przedsiębiorcy i [informacja prawnie chroniona]% maksymalnego wymiaru kary. Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 3a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

Wobec powyższego orzeczono, jak w pkt. IV.3. sentencji niniejszej decyzji.

Ad IV. 4. rozstrzygnięcia niniejszej decyzji

- (134) W punkcie I.4. rozstrzygnięcia niniejszej decyzji Prezes Urzędu uznał stosowane przez Woltex postanowienia wzorca umowy za niedozwolone, co stanowi o naruszeniu zakazu określonego w art. 23a u.o.k.k. i daje podstawę do nałożenia na Przedsiębiorcę kary pieniężnej przewidzianej w art. 106 ust. 1 pkt 3a u.o.k.k. Okoliczności naruszenia zostały już szczegółowo opisane w poprzedniej części decyzji. Zakwestionowane przez Prezesa Urzędu działanie spółki Woltex polegało na stosowaniu niedozwolonych postanowień umownych, które nakładają na konsumentów rażąco wygórowane kary umowne w sytuacji, w której następuje rozwiązanie umowy (odstąpienie) przez Przedsiębiorcę z przyczyn, za które odpowiada konsument, tj. z powodu niemożności rozpoczęcia lub kontynuacji montażu przez Przedsiębiorcę.
- (135) W ocenie Prezesa Urzędu, **stopień naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest znaczny**. Istotą zachowania Woltexu jest bowiem działanie polegające na wykorzystaniu silniejszej pozycji poprzez stosowanie we wzorcu Umowy o dzieło niedozwolonych postanowień umownych oraz w konsekwencji wprowadzenie daleko idącej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumentów.
- (136) Przedsiębiorca przyznał sobie (pod pewnymi warunkami) prawo do odstąpienia od niezrealizowanej dotąd części umowy oraz obciążania klientów rażąco wysoką karą umowną (25% wartości umówionego wynagrodzenia) w sytuacji, w której nie będzie mógł on rozpocząć, bądź kontynuować montażu z przyczyn zależnych od klienta (zamawiającego). Są to skutki ekonomiczne dla konsumentów. Konsumentów poprzez działanie przedsiębiorcy zostali postawieni w mniej korzystnej sytuacji, niż gdyby takiej klauzuli nie było w umowie. Działalność Przedsiębiorcy obejmuje usługi budowlane (w tym fotowoltaikę), a umowy zazwyczaj zawierane są poza lokalem przedsiębiorstwa (w domu klienta). Wprowadzenie do wzorca umowy klauzul, które utrudniają wypowiedzenie umowy, lub wręcz je uniemożliwiają czyniąc je nieracjonalnym ekonomicznie, należy uznać za szczególnie niekorzystne dla konsumentów. Kara umowna owszem, powinna stanowić pewną niedogodność przy

wypowiedzeniu umowy i stanowić rekompensatę dla ewentualnych strat poniesionych przez Przedsiębiorcę, w sytuacji jednak, w której jest ona rażąco wysoka i nakładana w takiej formie tylko na konsumenta, uznać należy, że jej skutki (natura naruszenia) są bardzo poważne. Ponadto Przedsiębiorca zastrzegł dla wysyłanego przez siebie zawiadomienia o skorzystaniu przez niego z umownego prawa do odstąpienia od umowy listem poleconym wysłanym na adres wskazany w umowie tzw. fikcję doręczenia [*W razie nie odebrania pisma pomimo powtórnego awizowania uznaje się, że skutek odstąpienia nastąpił po upływie 14 (czternastu) dni od pierwszego awizowania pisma*]. W obrocie prawnym tzw. fikcja doręczenia przewidziana jest jednak co do zasady tylko dla doręczeń sądowych i urzędowych, a nie dla obrotu między przedsiębiorcą a konsumentami. Uznać więc można, że wprowadzenie klauzuli o takiej treści do wzorca umowy rażąco naruszyło równowagę kontraktową między konsumentami i Przedsiębiorcą. Zwrócić należy także uwagę na fakt, że co prawda, zgodnie z oświadczeniem Przedsiębiorcy, nie skorzystał on z możliwości wypowiedzenia umowy i nałożenia na konsumentów przewidzianych we wzorcu kar umownych, niemniej jednak sam fakt, że takie postanowienia w umowie się znajdowały, mógł powodować, że konsumenci pomimo tego, że umowę chcieli wypowiedzieć, to ze strachu przed koniecznością zapłacenia rażąco wysokiej kary umownej z zamiaru tego rezygnowali. Uznać zatem należy, że skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy były istotne, choć miały one w tym przypadku charakter pośredni.

- (137) Rozstrzygając o wysokości kar Prezes Urzędu uwzględnił także okres trwania stwierdzonego naruszenia. Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach postępowania ustalono, że Przedsiębiorca wykorzystywał w obrocie z konsumentami wzorzec Umowy o dzieło (w którym zamieścił zakwestionowane postanowienia) co najmniej od dnia 30 marca 2021 r. do 10 grudnia 2021 r. Na tej podstawie można przyjąć, że jest to minimalny okres, w którym wzorce zawierające kwestionowane postanowienia były stosowane.
- (138) Mając na względzie powyżej przedstawione okoliczności, ustalono kwotę bazową kary za stosowanie przez Przedsiębiorcę postanowień o których mowa w punkcie I.4. sentencji decyzji, w wysokości [informacja prawnie chroniona]% obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r., tj. [informacja prawnie chroniona]zł.
- (139) Dokonując kalkulacji kary w dalszej kolejności Prezes Urzędu rozważył, czy w niniejszej sprawie występują okoliczności obciążające bądź łagodzące, które wpływają na wysokość kar. Za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał umyślność działania Przedsiębiorcy (zob. punkty 107-113 niniejszej decyzji). Z uwagi na tę okoliczność Prezes Urzędu podwyższył kwotę bazową kary o [informacja prawnie chroniona]%, do kwoty 6 661,47 zł. Prezes Urzędu stwierdził jednocześnie, że w sprawie nie występują okoliczności łagodzące, które przemawiałyby za obniżeniem ustalonej kary.
- (140) W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób, karę pieniężną z tytułu wykorzystywania postanowienia wskazanego w punkcie I.4. sentencji niniejszej decyzji ustalono w wysokości 6 661 zł po zaokrągleniu, co stanowi [informacja prawnie chroniona]% obrotu Przedsiębiorcy i [informacja prawnie chroniona]% maksymalnego wymiaru kary. Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została

przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 3a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

Wobec powyższego orzeczono, jak w pkt. IV.4. sentencji niniejszej decyzji.

Ad IV. 5. rozstrzygnięcia niniejszej decyzji

- (141) W punkcie I.5. rozstrzygnięcia niniejszej decyzji Prezes Urzędu uznał stosowane przez Woltex postanowienia wzorca umowy za niedozwolone, co stanowi o naruszeniu zakazu określonego w art. 23a u.o.k.k. i daje podstawę do nałożenia na Przedsiębiorcę kary pieniężnej przewidzianej w art. 106 ust. 1 pkt 3a u.o.k.k. Okoliczności naruszenia zostały już szczegółowo opisane w poprzedniej części decyzji. Zakwestionowane przez Prezesa Urzędu działanie spółki Woltex polegało na stosowaniu niedozwolonych postanowień umownych, które nakładają na konsumenta obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej w sytuacji, w której następuje rozwiązanie umowy (odstąpienie) przez konsumenta z przyczyn, za które Przedsiębiorca nie odpowiada.
- (142) W ocenie Prezesa Urzędu, **stopień naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest znaczny**. Istotą zachowania Woltexu jest bowiem działanie polegające na wykorzystaniu silniejszej pozycji poprzez stosowanie we wzorcu Umowy o dzieło niedozwolonych postanowień umownych oraz w konsekwencji wprowadzenie daleko idącej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumentów.
- (143) Spółka Woltex przyznała sobie prawo do obciążania konsumentów rażąco wysoką karą umowną (25% wartości umówionego wynagrodzenia) w sytuacji, w której klient rozwiązałby umowę zawartą z Przedsiębiorcą z przyczyn za które wykonawca nie odpowiada. Są to skutki ekonomiczne dla konsumentów. Konsumenti poprzez działanie przedsiębiorcy zostali postawieni w mniej korzystnej sytuacji, niż gdyby takiej klauzuli nie było w umowie. Działalność Przedsiębiorcy obejmuje usługi budowlane (w tym fotowoltaikę) - umowy zazwyczaj zawierane są poza lokalem przedsiębiorstwa (w domu klienta). Wprowadzenie do wzorca umowy klauzul, które utrudniają wypowiedzenie umowy, lub wręcz je uniemożliwiają czyniąc je nieracjonalnym ekonomicznie, należy uznać za szczególnie niekorzystne dla konsumentów. Kara umowna owszem, powinna stanowić pewną niedogodność przy wypowiedzeniu umowy i stanowić rekompensatę dla ewentualnych strat poniesionych przez Przedsiębiorcę, w sytuacji jednak, w której jest ona rażąco wysoka i nakładana w takiej formie tylko na konsumenta, uznać należy iż jej skutki (natura naruszenia) są bardzo poważne. Wprowadzenie klauzuli o takiej treści do wzorca umowy rażąco naruszyło równowagę kontraktową między konsumentami i Przedsiębiorcą. Zwrócić należy także uwagę na fakt, że co prawda, zgodnie z oświadczeniem Przedsiębiorcy, żaden konsument nie został obciążony karą umowną wynikającą z § 8 ust. 3 Umowy o dzieło, niemniej jednak sam fakt, że takie postanowienia w umowie się znajdowały mógł powodować, że konsumenci pomimo tego, że umowę chcieli wypowiedzieć, to ze strachu przed koniecznością zapłacenia rażąco wysokiej kary umownej z zamiaru tego rezygnowali. Uznać zatem należy, że skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy były istotne, choć miały one w tym przypadku charakter pośredni.
- (144) Rozstrzygając o wysokości kar Prezes Urzędu uwzględnił także okres trwania stwierdzonego naruszenia. Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego

w aktach postępowania ustalono, że Przedsiębiorca wykorzystywał w obrocie z konsumentami wzorzec Umowy o dzieło (w którym zamieścił zakwestionowane postanowienia) co najmniej od dnia 30 marca 2021 r. do 10 grudnia 2021 r. Na tej podstawie można przyjąć, że jest to minimalny okres, w którym wzorce zawierające kwestionowane postanowienia były stosowane.

- (145) Mając na względzie powyżej przedstawione okoliczności, ustalono kwotę bazową kary za stosowanie przez Przedsiębiorcę postanowień o których mowa w punkcie I.5. sentencji decyzji, w wysokości [informacja prawnie chroniona]% obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r., tj. [informacja prawnie chroniona]zł.
- (146) Dokonując kalkulacji kary w dalszej kolejności Prezes Urzędu rozważył, czy w niniejszej sprawie występują okoliczności obciążające bądź łagodzące, które wpływają na wysokość kar. Za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał umyślność działania Przedsiębiorcy (zob. punkty 107-113 niniejszej decyzji). Z uwagi na tę okoliczność Prezes Urzędu podwyższył kwotę bazową kary o [informacja prawnie chroniona]%, do kwoty 6 661,47 zł. Prezes Urzędu stwierdził jednocześnie, że w sprawie nie występują okoliczności łagodzące, które przemawiałyby za obniżeniem ustalonej kary.
- (147) W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób, karę pieniężną z tytułu wykorzystywania postanowień wskazanych w punkcie I.5. sentencji niniejszej decyzji ustalono w wysokości 6 661 zł po zaokrągleniu, co stanowi [informacja prawnie chroniona]% obrotu Przedsiębiorcy i [informacja prawnie chroniona]% maksymalnego wymiaru kary. Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 3a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

Wobec powyższego orzeczono, jak w pkt. IV.5. sentencji niniejszej decyzji.

- (148) W ocenie Prezesa Urzędu nałożone na Woltex kary są adekwatne do okoliczności, a także okresu, stopnia i skutków rynkowych stwierdzonego naruszenia przepisów u.o.k.k. Kary pełnią funkcję represyjną, stanowiąc sankcję i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy oraz prewencyjną, zapobiegając ponownemu ich naruszeniu przez Spółkę. Nie bez znaczenia jest również ich walor wychowawczy, odstrasający innych przedsiębiorców przed stosowaniem we wzorcach umów niedozwolonych postanowień umownych.
- (149) Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **kary pieniężne należy uiścić w terminie 14 dni** od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie:

NBP O/O Warszawa 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000

V. KOSZTY POSTĘPOWANIA

- (150) Art. 77 ust. 1 u.o.k.k. przewiduje, że jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia oraz osoba zarządzająca, o której mowa w art. 6a u.o.k.k., są obowiązani ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 80 powołanej ustawy, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

- (151) Należy zauważyć, że u.o.k.k. nie zawiera wyczerpujących regulacji dotyczących rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. Art. 83 ww. ustawy stanowi jednak, że w sprawach w niej nieuregulowanych, do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.; dalej: „k.p.a.”). Stosownie zaś do art. 264 § 1 k.p.a. jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.
- (152) Do kosztów przeprowadzonego w niniejszej sprawie postępowania zaliczono, zgodnie z art. 263 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, **poniesione koszty doręczenia pism w wysokości 73,60 zł.**
- (153) **Ww. koszty należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie:**

NBP O/O Warszawa 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000

POUCZENIA

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 u.o.k.k. w zw. z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.; dalej: „k.p.c.”) od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu.

W przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie V sentencji niniejszej decyzji, na podstawie art. 264 § 2 k.p.a. w zw. z art. 83 i art. 81 ust. 5 u.o.k.k. w zw. z art. 479³² § 1 i § 2 k.p.c., Przedsiębiorcy przysługuje prawo wniesienia zażalenia do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1144 ze zm.), odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1 000 zł. Zgodnie z art. 32 ust. 2 tej ustawy, zażalenie na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie w kwocie 500 zł.

Zgodnie z art. 103 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

Zgodnie z art. 105 ust. 1 zd. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Stosownie do treści art. 117 § 1, § 2, i § 4 zd. 4 k.p.c., strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Stosownie do treści art. 117 § 3 i § 4 Kpc, osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaże, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego.

Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

z upoważnienia Prezesa

Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Dyrektor Delegatury UOKiK w Poznaniu

Jarostaw Krüger